

KI-notat nr.: 57/2010 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Hynna Kraft AS/Hynna kraftverk		
Fylke/kommune:	Sør-Trøndelag/Tydal		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:	
Saksbehandler:	Kristin Haugen	Sign.:	
Dato:	25 AUG 2010		
Vår ref.:	NVE 200600569/200700054-22		
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken		

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til Hynna kraftverk i Tydal kommune, Sør-Trøndelag fylke

Innhold

Sammendrag	1
NVEs konklusjon.....	3
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	6
Søkers kommentar til høringsuttalelsene.....	14
Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse.....	17
NVEs vurdering.....	27
NVEs konklusjon.....	33

Sammendrag

Hynna Kraft AS søker primært etter alternativ 1 om å bygge et småkraftverk med inntak på ca. kote 405 i Stor-Hynna kraftstasjon på kote 270 ved Hynna nedstrøms Hynnfossen i Tydal kommune i Sør-Trøndelag. Litl-Hynna overføres til Stor-Hynna med inntak på kote 410. Installert effekt blir 4,5 MW og årsproduksjon på 13,4 GWh. Tilløpsrøret vil ha en diameter på 1,4 m med lengde 1435 m og blir nedgravd hele veien på østsiden av elva. Det foreligger et alternativ 2 der Håmmårvollbekken på kote 420 og Stor-Hynna på kote 417 overføres til Litl-Hynna og kraftverksinntaket blir i Litl-Hynna på kote 410. Rørgaten legges i dette alternativet på vestsiden av elva.

Det er planlagt en minstevannføring på 100 l/s kun om sommeren. Tiltaket ligger i et område med reindrift og Hynna renner ut ved Plankhølen i Nea, som er attraktiv for sportsfiskere. Den nederste delen av Hynna er oppvekst- og gyteområde for ørretstammen i Nea. Naturtypen bekkekløft, verdsatt til lokal verdi, finnes på den strekningen som er planlagt utbygd. Det er funnet to rødlistede lavarter og det er potensial for funn av flere rødlistede arter. Området er beiteområde for elg og øverst i planområdet er det områder der det foregår storfuglleik.

Tydal kommune mener at alternativ 1 er det beste alternativet med hensyn til økonomi, miljøkonsekvenser og skogbruk. De ønsker også at terrenget repareres og revegeteres så snart som mulig etter at utbyggingen er avsluttet. De minner om at aktsomhets- og meldeplikten etter kulturminneloven § 8 må ivaretas under utbyggingen. De krever også at det utarbeides en enkel transportplan for anlegget før anleggsstart og at denne forelegges kommunen til behandling og uttalelse. Bygging av Hynna kraftverk krever dispensasjon fra gjeldende arealplan. Kommunen mener også at dam, rørledning og stasjonsbygg må behandles som byggesak etter plan- og bygningsloven. Saksutredningen uttrykker bekymring for den samlede belastningen for vassdragsnatur i kommunen. Store deler er allerede utbygd, samtidig som det foreligger planer om flere små kraftverk i kommunen.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener at tiltaket er i lite til middels konflikt med natur- og miljøinteressene dersom inntaket legges nedenfor kote 460 og det slippes tilstrekkelig minstevannføring. Et viltdrag ser ut til å passere i områdene for inntaksplassering, og de bør lokaliseres slik at det ikke er til hinder for passering. Det bør opprettholdes en viss minstevannføring av hensyn til den rødlistede lavarten trådrag og fossefall. Fylkesmannen har også uttalt seg til planendringssøknaden. Fylkesmannen mener at utnyttingsgraden blir svært høy (210 %) og at minste slukeevne er svært liten (60 l/s), godt under alminnelig lavvannføring på 130 l/s. Endringen innebærer et ytterligere press på restvannføringen og tidsrommet for minstevannføring vil øke, noe som er uheldig for vannmiljøet. Fylkesmannen mener at dette bør få konsekvenser for pålagt minstevannføring, som ikke bør være mindre enn alminnelig lavvannføring. Fylkesmannen mener at flytting av kraftstasjonen fra Nea til Hynna er et positivt tiltak som medvirker til å opprettholde en produktiv elvestrekning i Hynna. Fylkesmannen stiller seg negativ til å flytte inntaket lenger opp i elva og mener at dette vil gi økte naturinngrep. Fylkesmannen bemerker også at de mange utbyggingssøknadene i Tydal burde vært behandlet i henhold til en regional plan for å få en samlet vurdering av de mange utbyggingsprosjektene i området. Fylkesmannen mener at tiltaket i Hynna er miljømessig svakt, da det reduserer det biologiske mangfoldet i to separate vassdragsenheter og at overføringen fra Litl-Hynna burde vært utelatt. **Sør-Trøndelag fylkeskommune** har utført arkeologiske registreringer i området og funnet en mulig fangstgrop i området for rørgata og en kullgrop i området for overføringsledning mellom Litl-Hynna og Stor-Hynna i alternativ 1. Disse er automatisk fredete kulturminner. De minner også om den generelle aktsomhets- og meldeplikten etter kulturminneloven § 8. Det går en merket tursti gjennom området, og inngrep bør så vidt mulig ikke forringe verdien av denne. Alternativ 2 vil være mest skånsomt av hensyn til kulturminne- og friluftsinnteresser, men med avbøtende tiltak i forhold til kulturminnene i rørtraseen til alternativ 1, vil dette være det beste alternativet da det totalt sett gir minst inngrep. Fylkeskommunen ber NVE om å stille søknaden om Hynna kraftverk i bero til den kan vurderes i sammenheng med andre omsøkte og planlagte tiltak i området. **Sametinget** har ingen spesielle merknader til planene og ser ikke at det er spesielt potensial for å finne samiske kulturminner i området. De minner om aktsomhetsparagrafen i kulturminneloven § 8. **Statens vegvesen, Region midt** har ingen merknader til planene.

Reindriftsforvaltningen i Sør-Trøndelag/Hedmark mener at tiltaket vil berøre reindriftens interesser og rettigheter og at søknaden er mangelfull i beskrivelsen av og vurdering av konsekvenser tiltaket kan få for reindriftsinteressene. Dette gjør at reindriftsforvaltningen ikke kan vurdere om det er tatt tilstrekkelig hensyn til reindriftsnæringen eller om tiltaket er i tråd med reindriftsloven. De ber om at konsekvensene for reindriftsnæringen i området utredes utførlig. **Riast/Hylling reinbeitedistrikt** mener at saken er for dårlig utredet med hensyn til konsekvenser for reindriften. Utbyggingsområdet brukes blant annet av deler av simleflokken etter at fostringsflokkene samler seg etter kalving, når de søker første grønnbeite på våren og når de trenger ly for vær og vind. Tidsrommet for bruken varierer fra år til år. Området brukes også som beiteområde andre deler av året. De avbøtende tiltakene fra rapport om biologisk mangfold i søknaden er i stor grad relevante for reindriften. Hvis søknaden innvilges ber distriktet om at vilkår for utbyggingsperioden og eventuelle andre avbøtende tiltak

avtales mellom distriktet og utbygger før konsesjon gis. I etterkant av uttalelsen er det inngått en avtale mellom søker og reinbeitedistriktet. **Grunneier og nabo Roger Gullikstad** på motsatt side av Nea, melder om interesser i området i form av utnyttelse av Nea til sportsfiske og reiselivsformål. Området i Nea fra Græslifossen til og med Plankhølen er et attraktivt område for sportsfiskere. Det drives en campingplass basert på fisketurisme omtrent 150 meter fra planlagt kraftstasjon. Utbyggingen må suppleres med avbøtende tiltak som fjerner støy. Det er viktig at gyteforholdene i Hynna for fisk fra Nea opprettholdes mest mulig slik de er i dag. Det vil være positivt for reiselivsnæringen om vei til kraftstasjonen blir åpen for allmenn ferdsel.

NVE legger vekt på at tiltaket etter de fremlagte planer vil gi inntil 13,4 GWh i ny årlig fornybar energiproduksjon og samtidig gi positive lokale ringvirkninger gjennom næringsaktivitet og kommunalt inntektsgrunnlag. Slik NVE ser det skiller alternativ 1 seg ut som det beste alternativet i tråd med kommunens uttalelse, også etter planendringssøknaden. I planendringssøknaden er inntaket i alternativ 1 flyttet noen meter lenger opp i Stor-Hynna for å unngå å komme i konflikt med kjente automatisk fredete kulturminner. Dette gir også en kortere overføring fra Litl-Hynna. Inntaket i Stor-Hynna vil likevel ikke komme i berøring med området der det er funnet trådrag. I alternativ 2 vil overføringen fra Håmmårvollbekken til inntaket i Stor-Hynna gå gjennom det området der det er funnet trådrag. Dersom anleggsperioden holdes utenom sesong for storfugleik og reinkalving, vil den ikke virke forstyrrende for disse. NVE mener at det av hensyn til biologisk mangfold og naturtypen bekkekløft må opprettholdes minstevannføring i begge elveløpene hele året, men mest i vekstsesongen. Av hensyn til at nedre del av Hynna er gyte- og oppvekstområde for ørret, som er attraktivt for sportsfiske og som det er knyttet turistnæring til, må avløpet tilbake til Hynna trekkes så langt tilbake mot Hynnfossen som mulig. Det vil av samme årsak være spesielt viktig med støydempende tiltak i kraftstasjonsbygningen.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Hynna Kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Hynna kraftverk etter alternativ 1 med planendring. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Hynna Kraft AS, datert 26.10.2006:

"Hynna Kraft AS, v/fallrettseierne Th. Angell Stiftelser og Opplysningsvesenets fond, planlegger å utnytte deler av fallet i Hynna til kraftproduksjon og søker herved om følgende tillatelser:

1. *Etter lov av 24. november 2000 om vassdrag og grunnvann om tillatelse til:
Bygging av Hynna kraftstasjon hovedsakelig i samsvar med framlagte planer eventuelt med mindre endringer i den tekniske utførelsen
Overføring av avløpet i Litlhynna til Storhynna slik planene viser*
2. *Etter lov av 29. juni 1990, nr 50 om produksjon, omforming, omsetning og fordeling av energi om tillatelse til:
Å installere to generatorer på henholdsvis 2,4 og 1,1 MW med nødvendige elektriske anlegg
Å installere nødvendig koplingsanlegg for nett-tilknytning.
Anleggskonsesjon for 22 kV forbindelse fra kraftstasjonen til Neaverkene i Tydal, alternativt tilknytning til 132 kV ledningen som passerer kraftstasjonen, enten ved kraftstasjonen eller via kabel til Gresslifoss kraftverk og innmating der.*
3. *Etter lov av 13. mars 1981 om vern mot forurensning med mer om tillatelse til å gjennomføre tiltaket.*

Det opplyses at fallrettigheter og rettigheter til all grunn som er nødvendig for å gjennomføre prosjektet eies av tiltakshaveren Hynna Kraft AS.

Nødvendige opplysninger om tiltaket framgår av utredningen nedenfor som er utformet i to alternativer. Basert på konklusjonene i konsekvensutredningen som er utført vedrørende biologisk mangfold, samt produksjons- og kostnadmessige forhold, søkes primært om konsesjon etter alternativ 1, sekundært etter alternativ 2."

Hynna kraftverk, hoveddata			
TILSIG		Alternativ 1	Alternativ 2
Nedbørfelt	km ²	48,7	48,5
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	59,4	59,3
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	38,7	38,8
Middelvannføring	m ³ /s	1,885	1,880
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,13	0,13
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	194	
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	122	
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	400	412
Avløp	moh.	265	265
Lengde på berørt elvestrekning	m	ca. 2000	ca. 2000
Brutto fallhøyde	m	135,0	147,0
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,309	0,330
Slukeevne, maks	m ³ /s	3,00	3,00
Slukeevne, min	m ³ /s	0,25	0,25
Tilløpsrør, diameter	mm	1200	1200
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	1320	1600
Installert effekt, maks	MW	3,5	3,8
Brukstid	timer	3300	3350
PRODUKSJON			
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	4,2	4,5
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	7,3	8,2
Produksjon, årlig middel	GWh	11,5	12,7
ØKONOMI			
Utbyggingskostnad	mill.kr	28,5	33,2
Utbyggingspris	kr/kWh	2,48	2,61
Hynna kraftverk, Elektriske anlegg			
GENERATOR		Alternativ 1	Alternativ 2
Ytelse	MVA	4,1	4,5
Spenning	kV	3-4	3-4
TRANSFORMATOR			
Ytelse	MVA	4,1	4,5
Omsetning	kV/kV	3-4/22	3-4/22
NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)			
Lengde	m	2500/13000	2500/13000
Nominell spenning	kV	22	22
Luftlinje el. jordkabel			

Høring og distriktsbehandling

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Tydal kommune ved planutvalget har behandlet saken og sendt sin uttalelse i brev av 29.06.2007:

"PLANUTVALG ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN har i møte 27.06.2007, sak 0037/07 fattet følgende vedtak:

- 1. Tydal kommune ber om at utbyggingsalternativ I blir valgt for utbygging av kraftverk i Hynna.*
- 2. Terreng må så snart som mulig etter at utbyggingen er avsluttet repareres og revegeteres.*
- 3. Aktsomhets- og meldeplikten etter kulturminnelovens § 8 må ivaretas under utbyggingen*
- 4. Det skal utarbeides en enkel transportplan for anlegget før anleggstart. Planen skal forelegges kommunen til behandling og uttalelse før anleggstart.*
- 5. Etter at konsesjonssøknaden er avgjort må det søkes om dispensasjon fra plan- og bygningslovens § 7 for bygging av småkraftverk innebefattet arealbruken for veier, rørgate, inntaksdam og kraftstasjon.*
- 6. Dam, rørledning og stasjonsbygg må behandles i medhold av plan- og bygningslovens § 93 som byggesak.*

Vurdering:

Kraftutbygging i Tydal

Det foreligger nå planer om utbygging av små kraftverk i Grøna, Stuttåa, Væla, Litj-Hena (Øvre del), Litj-Hena (nedre del) samt omsøkte anlegg i Hynna. Seteråa er allerede utbygd. For kraftbalansen, klima og inntekt til eiere av fallrettigheter er dette en positiv utvikling. Vi er likevel litt betenkt over den samla belastning i Tydal over vassdragsnatur som er og blir utbygd. Fra før er hele Nea, Tya, Løddølja berørt av utbygging.

Økonomi og kraftproduksjon

En kraftproduksjon i Hynna vil være et bidrag til å bedre den negative energi balansen i Norge. I tillegg gir kraftverket inntekter til grunneierne, til Hynna Kraft AS og inntektsskatt til staten. Økonomien er best i hovedalternativet - alternativ 1 og dårligst for alternativ 2.

Søknaden

Under befaring den 14. juni 2007 kom det fram at det er ønske om endringer av inntakssted samt veganlegg. Kommunen mener at behandling av saken etter plan- og bygningslovens § 7 vil kreve at trasé for anleggsveier og plassering av inntaksdam er valgt og angitt bedre på kart, slik at vi kan få behandlet saken i tråd med det som kan bli den endelige plassering.

Fiske/Friluftsliv

Området ved Hynna er noe brukt i friluftslivssammenheng til jakt, fiske bær- og sopplukking. Det er ingen store fiskeinteresser i området. Det meste av fisket foregår i tjerna omkring, samt i

Nea. Plankhølen og fisket der vil trolig ikke bli negativt påvirket av kraftutbygging i Hynna utover den visuelle endring som bygging av en kraftstasjon gir samt redusert vannføring i Hynnfossen. Røye og ørret finnes i Hyllingtjønna og Nauttjønna. Det går en turistforeningssti gjennom området til Nordpå i Holtålen. Denne er også brukt i for å vandre i karolinernes fotspor over Bukkhåmmåren mellom Holtålen og Tydal. Planlagt anleggsveg fra eksisterende veg vil gå midt i nedre deler av denne traseen.

Vilt

I området er det helårsbeite for elgen og den har et trekk som går over Storhynna omtrent der inntaket er tenkt plassert. Viltkartet er noe grovt her. Området er også viktig for storfugl. En gammel leikplass er registrert vest for Hammervollfloen. Ved å oppfylle krav til minstevannføring vil heller ikke for eksempel fossekallen bli negativt påvirket av redusert vannføring. Uro i anleggsfasen vil kunne ha negativ effekt på viltet særlig i yngletiden.

Flora

Området har en rik flora og med fragmenter av høyproduktiv barskog som i dag er en hensynskrevende vegetasjonstype. En rødlisteart, trådragg, ble funnet av Ole Kristian Spikkeland som har undersøkt området biologisk. Trådragg er knyttet til områder med høy luftfuktighet. Området er likevel så sterkt påvirket av moderne hogst at tiltaket ikke vil ha altfor store negative effekter på vegetasjonen.

Naturhensyn (inngrepstatus)

Tiltaket ligger mindre enn 1 km fra større tekniske inngrep. Alternativ 1 vil gi færre tekniske inngrep enn alternativ 2.

Kulturminner

200 meter østover fra brua over Nea finner vi Gressli gruve som i sin tid ble drevet på kobber. Like vest for Hammervollen der Litlhynna og Fjordungsbekken løper sammen ligger det "Lerhol" hvor det ble tatt ut leire som ble brukt til muring i smelteovnene. Det finnes også et skjerp som ligger øst for Storhynna mot Skaftet. Vi kjenner ikke til at det er kulturminner i området der tiltaket er tenkt plassert, men det er ikke utenkelig at det kan finnes minner fra gruvedriften også i dette området.

Reindrifft

For reindriffta kommer øvre del at tiltaket i befatning med det som defineres som vårområde som kan brukes på våren (midten/slutten av april til midten/slutten av juni) og det fungerer trolig som beiteland for okser og fjordårskalver samt at simler kan trekke dit seinere på våren. Tiltaket ligger i utkanten av Riast/Hyllingen reinbeitedistrikt og er ikke, etter vår vurdering, et sentralt område for reindriffta.

Skogbruk

Området har stor skogbruksmessig betydning med gode driftsmuligheter og geografisk beliggenhet. Tiltaket vil berøre både hogstmoden skog, ungskog og myrområder. Utbygging av småkraftverk ses på som et viktig tiltak for å øke ressursgrunnlaget til skogeiendommene, og omlegging av mark til rørgate kan forsvares i henhold til jordlovas § 9. Det vil være et krav at skogens produksjonsevne blir ivaretatt utover de daa som settes av til rørgate og areal til stasjon og vei. Kravet til at det fortsatt skal produseres tilfredsstillende skog i området gjelder

etter tiltaksgjennomføring. Fordelen med alt. 2 vil være at eksisterende skogsbilvei kan brukes som anleggsvei, fordi rørgata kommer langs denne på en lengre strekning. Beslagleggelse av areal til anleggsvei vil dermed bli mindre. Ulempen med dette alt. er at der det nye anlegget er planlagt, står det i dag yngre produksjonsskog (hkl 2 og 3) - plantefelt 10 - 40 år gamle. Mye av denne skogen har god kvalitet og er lett tilgjengelig for framtidig tømmerdrift. Når det gjelder alt. 1 vil dette anlegget i motsetning, beslaglegge en større andel med eldre skog (hkl. 4 og 5). Totalt sett er dette bedre i og med at denne skogen kan høstes i løpet av de nærmeste åra.

Landskap

Elva er i liten grad synlig i landskapet, men Hynnfossen synes fra en del boliger i Gressli.

Vegbygging

Et forslag til endring av vei i alt. 1: Anleggsveien som opparbeides og brukes i byggeperioden kan vedlikeholdes og brukes som transportvei for tømmer i framtiden. Dette innebærer kjøring med lassbærer. For at disse skal kunne passere rørgata uten ødeleggelser av den, vil det være nødvendig med forsterkede overganger. Etter vår vurdering vil det heller ikke være nødvendig med en ekstra veistrekning på ca 100 m med velteplass dersom det kan løses gjennom vedlikehold av anleggsveien. Ved å legge en ekstra velteplass i tilknytning til bilveien til kraftstasjonen, vil man kunne oppnå samme effekt. Samtidig vil anleggsveien dempe ødeleggelser som blir ved hogst og forenkle utkjøring til bilvei. Det vil altså være mulig å drive i området med bruk av eksisterende bilveier som ligger i hovedplan for skogsveier. Ser tiltakshaver det som eneste mulighet for drift av området sør for dagens kraftgate å bygge ny skogbilvei, må denne inn i revidering av hovedplan for skogsveier. Vei ned til inntak i Storhynna vil berøre lite produksjonsskog. Her er det mest myr og noe hogstmoden skog.

Presentasjon av foretrukket alternativ i tabellform etter vurdering av konsekvenser:

1= beste alternativ

2= mulig alternativ

3= dårligste alternativ

Konsekvensutredning	Alternativ 0	Alternativ 1	Alternativ 2
Økonomi	3	1	2
Fisk/Friluftsliv	1	2	2
Vilt	1	2	2
Flora	1	2	3
Naturhensyn (inngrepstatus)	1	1	2
Kulturminner	1	2	2
Reindrift	1	2	2
Skogbruk	1	2	3
Landskap	1	2	2
Vegbygging	1	3	2

Ved å sette opp konsekvensene slik i en tabell ser vi at alle vurderinger blir slik at "vi synes det er best slik vi har det i dag" - alternativet (0-alternativet) er det som peker seg ut. Dette er ikke uventet siden utredningen skal få fram de negative sidene ved en eventuell utbygging. Dersom vi skal få fram hvilke hensyn vi mener utbyggingen har størst negativ effekt for, må vi si noe om hvordan konsekvensene bør vektlegges.

Konklusjon:

Med bakgrunn i en lokal vurdering synes det som om tiltaket totalt sett er lite konfliktfylt avhengig av trasévalg. Økonomi, miljøkonsekvenser og skogbruk tilsier at alternativ 1 (hovedalternativet) er det som vil være det beste alternativet."

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Miljøvern avdelingen kom med følgende uttalelse i brev av 20.12.2006:

"Fylkesmannen har utarbeidet faktaark for Hynna gjennom MIKRAST-prosjektet. Konklusjonen er at en utbygging av Hynna nedenfor ca. kote 460 kan karakteriseres som et grønt prosjekt uten større konflikter. Utbyggingsplanene for Hynna ligger således nedenfor grensen for konflikt med INON-områder og tidligere registrert viktige naturtyper i området.

Søknaden om konsesjon gir etter vår oppfatning en god framstilling av planlagte inngrep og virkninger av disse.

Det er foretatt en rapportering om virkninger på biologisk mangfold datert juni 2006. En rødlisteart, lavarten trådrag, er registrert og finnes trolig flere steder i vassdraget. Rapporten konkluderer med at en viss minstevannføring vil være nødvendig for å sikre levevilkårene for blant annet fossefall. Det kan se ut som et viltdrag krysser i området der inntakene er foreslått plassert, og en bør derfor foreta nærmere undersøkelser sammen med lokalkjente for å stedfeste damplasseringer.

Konsekvensene for landbruk betegnes som små, men det må ryddes en del skog i traseene for rørgater. Landskapsvirkningene ellers vil stort sett være begrenset til redusert vannføring i bekkesystemene som berøres.

Tiltaket vil i svært liten grad berøre fiskeinteressene eller gi forurensingsmessige virkninger.

Etter som det er gjennomført flere større kraftutbygginger i Tydal kommune de senere år, burde søknaden inneholdt en vurdering av sumvirkninger ved bygging av flere nye kraftverk.

Fylkesmannens konklusjon

Søknaden om bygging av Hynna kraftverk i Tydal vil etter vår oppfatning gi lav til middels konflikt med natur- og miljøinteressene i området så lenge utbyggingen ikke omfatter inntak over ca. kote 460. En forutsetter da at det slippes tilstrekkelig minstevannføring i vassdraget.

Vi har ingen klare preferanser ved valg av alternativ utbygging. Etter vår oppfatning ville det være fordelaktig om NVE kunne arrangere en felles befaring sommeren 2007, slik at valg av utbyggingsløsning kan vurderes bedre."

Sør-Trøndelag fylkeskommune kom med følgende uttalelse i brev av 23.10.2007:

"Kulturminner

Sør-Trøndelag fylkeskommune har utført en arkeologisk befarings av tiltaksområdet. Ved befaringsen ble det funnet ei kullgrop (111135), ei mulig fangstgrop (111133), samt to groper med uviss funksjon (111134 og 111136), se vedlagte kartutsnitt.

De to sistnevnte gropene stammer etter alt å dømme fra nyere tid og er så fall ikke omfattet av kulturminnelovens fredningsbestemmelser. Det er imidlertid en viss dateringsmessig usikkerhet her som ikke kan avklares nærmere uten nærmere undersøkelser. Vi ønsker derfor at inngrep i forbindelse med tiltaket foretas så langt fra de nevnte kulturminnene som mulig. Kullgropa og den mulige fangstgropa regnes som automatisk fredete kulturminner. Det samme gjelder for en sikringssone i et 5 meter bredt belte fra kulturminnenes ytterkant. Innenfor disse områdene må det ikke skje noen form for inngrep eller tiltak. Dette innebærer at traseen for overføringsrør mellom Litjhynna og Storhynna (alt 1) må flyttes slik at alle markinngrep i forbindelse med dette skjer på god avstand fra kullgropa med tilhørende sikringssone.

Vi minner om den generelle aktsomhets- og meldeplikt dersom det skulle komme fram tidligere ukjente, fredete kulturminner under opparbeidingen i området, jfr. Kulturminnelovens § 8. Det understrekes at dette forholdet må videreformidles til de som skal utføre tiltak i marka.

MIKRAST

Utover de kommentarene som her er gitt på kulturminner så ønsker fylkeskommunen å minne om de registreringer som er gjort gjennom MIKRAST- Miljøvennlige kraftverk i Sør-Trøndelag. Prosjektet som det her søkes om har det blitt utarbeidet et faktaark om. For Hynna-vassdraget har MIKRAST konkludert med at så lenge inntaket holdes nedenfor kote 460 så vil konfliktene være lave. For mer detaljer: www.fylkesmannen.no

Friluftssinteresser

I tilknytning til vassdraget går det ei merka turistrute av regional verdi i regi av Trondheim Turistforening fra Aunegrenda i Holtålen kommune til Gresslia i Tydal kommune. Inngrep i forbindelse med det omsøkte prosjektet bør så langt mulig unngå å forringe verdien av denne turistruten.

Konklusjon

Ut fra kulturminneinteresser og friluftssinteresser så vil det være alt. 2 som kommer ut som det mest skånsomme alternativet. Men med avbøtende tiltak i forbindelse med kullgropen 111135 langs den planlagte rørtraseen til alt. 1 vil alt. 1 være det foretrukne alternativet da dette gir et mindre inngrep samlet sett. Sør-Trøndelag Fylkeskommune vil derfor be om at alt. 1 velges ved en evt. utbygging. Tydal har nå flere småkraftprosjekter på ulike stadier i systemet (Hynna (søknad), Væla og Litj-Hena) innenfor en begrenset område (6 km). Sør-Trøndelag Fylkeskommune vil derfor anbefale NVE om å stille søknaden om Hynna Kraftverk i bero inntil de øvrige prosjektene i området kan ses i sammenheng. Skal man ha muligheten til å vurdere de samlede virkningene disse prosjektene har på miljøet innenfor et begrenset område, så vil det være hensiktsmessig å kunne se prosjektene i forhold til hverandre."

Sametinget kom med følgende uttalelse i brev av 04.12.2006:

"Etter vår vurdering av beliggenhet og ellers kjente forhold kan vi ikke se at det er fare for at tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner. Sametinget har derfor ingen spesielle merknader til planforslaget.

Skulle det likevel under arbeid i marken komme fram gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget omgående, jf. lov 9. juni 1978- nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8 annet ledd. Vi forutsetter at dette pålegg formidles videre til dem som skal utføre arbeidet i marken.

Vi minner om at alle samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk freda i følge kml. § 4 annet ledd. Samiske kulturminner kan for eksempel være hustufter, gammetufter, teltboplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver, offerplasser eller steder det knytter seg sagn til. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredet kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6."

Statens Vegvesen, Region midt, Sør-Trøndelag distrikt har i brev av 21.11.2006 kommet med følgende uttalelse:

"Vegvesenet har ingen merknader til at det gis konsesjon for Hynna kraftverk."

Reindriftsforvaltningen Sør-Trøndelag/Hedmark uttalte i brev av 09.01.2007:

"Reindriftsforvaltningen i Sør-Trøndelag/ Hedmark har vurdert søknaden og mener tiltakshaver har levert en mangelfull søknad på flere områder. Tiltaksområdet for Hynna kraftverk ligger innenfor Riast/Hylling reinbeitedistrikt, og tiltaket vil berøre reindriftenes interesser og rettigheter. Allikevel er ikke Riast/Hylling reinbeitedistrikt omtalt som rettighetsinnehaver innen tiltaksområdet. I søknaden til NVE datert 26.10.2006, står det følgende: "Det opplyses at fallrettigheter og rettigheter til all grunn som er nødvendig for å gjennomføre prosjektet eies av tiltakshaveren Hynna Kraft AS". I søknadens punkt 3.12 Samiske interesser/ Reindrift hevdes det: "Fra lokalkjent hold er det opplyst at det ikke er samiske interesser i området som vil bli berørt av utbyggingen". Reindriftsforvaltningen kjenner ikke til hvilken kilde tiltakshaver har disse opplysningene fra, men reindriftenes interesser og rettigheter i området burde være kjent for tiltakshaver eller noen som har bidratt ved utarbeidelsen av søknaden. Søknaden vurderer også i svært liten grad/ ikke i det hele tatt hvilke konsekvenser kraftverket vil få for reindriftsnæringa i området. Det er imidlertid gjort en konsekvensanalyse med hensyn på biologisk mangfold i området som blir berørt av en eventuell utbygging (vedlegg 6). Konsekvensene for naturmiljøet kan riktignok gjenspeile virkningene av tiltaket på reindrifta, men hvilken betydning en slik utbygging kan få for reindrifta spesielt, er vanskelig å vurdere uten en egenkonsekvensutredning.

Reindriftsforvaltningen har den siste tida mottatt en rekke henvendelser, planer og søknader om utbygging av kraftverk (bl.a. Grøna kraftverk, Usma kraftverk og utbygging av Garbergelva) som vil komme til å berøre reinbeitedistriktene Riast/Hylling og Essand. Størrelsen på kraftverkene varierer, men de har til felles at de får konsekvenser for reindrifta i disse områdene. Ved siden av Essand reinbeitedistrikt er antakelig Riast/Hylling reinbeitedistrikt, som berøres i denne sak, det reinbeitedistriktet i landet som er sterkest berørt av ulike inngrep i dag. Dette dreier seg i hovedsak om vassdragsutbygging, fritidsbebyggelse og et nettverk av veier og kraftlinjer. Reindriftsforvaltningen ser med bekymring på denne utviklingen og mener kraftverkene, men også andre arealinngrep, bør sees i sammenheng for å få et helhetlig inntrykk. I søknadens kapittel 2.2.8 opplyses det at også flere andre småkraftverk er planlagt i

området. Da Reindriftsforvaltningen ikke har noe informasjon om disse planene per i dag, blir det enda vanskeligere å vurdere konsekvensene for reindrifta når det gjelder denne aktuelle søknaden fordi disse inngrepene må vurderes i sammenheng.

Med bakgrunn i det ovenfor nevnte, kan ikke Reindriftsforvaltningen vurdere om det i tilstrekkelig grad er tatt hensyn til reindriftsnæringen eller om tiltaket er i tråd med reindriftsloven eller ikke. Vi ber derfor om at konsekvensene for reindriftsnæringen i området utredes utførlig, gjerne i form av en konsekvensutredning.”

Riast/Hylling reinbeitedistrikt kom med følgende uttale i brev av 07.01.2007:

”Prosjektet det søkes om tillatelse til, ligger i sin helhet innenfor Riast/Hylling reinbeitedistrikt.

Søknaden om utbygging av Hynna kraftverk er den fjerde søknaden distriktet mottar til uttalelse i løpet av 2006 om kraftverk. I likhet med de øvrige søknadene vises det til at det foregår reindrift i området hvor tiltaket er omsøkt, men konsekvensene for reindriften er heller ikke utredet i dette tilfellet. Det vises bare til at det fra lokalkjent hold er opplyst at det ikke er samiske interesser i området, som vil bli berørt av utbyggingen. Det at slike utsagn ukritisk blir referert i søknader, er kritikkverdig og vitner om dårlig saksforberedelse fra søkerens side. Som rettighetshaver og tung bruker i området finner vi en slik framgangsmåte uakseptabel. Om vi skal prøve oss på en vurdering ut fra de opplysninger som foreligger i søknaden er det naturlig å ta utgangspunkt i de vurderinger som er gjort av Ole Kristian Spikkeland i firmaet Ole Kristian Spikkeland Naturundersøkelser. Han har gjort en vurdering av virkningene på det biologiske mangfoldet i forhold til hva som kommer fram av søknaden. Ole Kristian Spikkelands vurderer at tiltaket medfører middels negativt omfang for alternativ 1 og noe mindre for alternativ 2.

Konsekvenser i forhold til naturmiljøet er ofte sammenfallende med konsekvenser for reindriften i områder hvor det foregår reindrift. Slik er det også i dette tilfellet. Det er derfor rimelig å anta at hvis man i likhet med Ole K Spikkeland bruker Håndbok 140 for konsekvensvurderinger som metodegrunnlag for å vurdere konsekvensene av tiltaket, så vil verdsettingen av konsekvensene av tiltaket ligge rundt middels negativt for reindriftens vedkommende. Området som tiltaket planlegges i, må i denne sammenheng sees sammen med områder som representerer særverdiområder for reindriften i Riast/Hylling reinbeitedistrikt, i og med at det ligger nært opp til deler av kalvingslandet for distriktet. Utbyggingsområdet brukes blant annet av deler av simleflokken etter at fostringsflokkene samler seg etter kalving, når de søker det første grønnbeitet på våren og når de trenger ly for vær og vind. Tidsrommet for bruken varierer fra år til år.

Utbyggingsområdet med tilhørende influensområder brukes også aktivt som beiteland i andre deler av reindriftsåret. De forhold som Ole K Spikkeland peker på som aktuelle avbøtende tiltak, er i stor grad relevant for reindriften, og også helt avgjørende for å begrense skadevirkningene i utbyggingsfasen. Hvis søknaden innvilges ber distriktet om at vilkår for utbyggingsperioden og eventuelle andre avbøtende tiltak avtales mellom distriktet og utbygger før konsesjon gis.

Inngrepet representerer et varig inngrep i området og kan også være med på å generere større trafikk inn i området om det ikke iverksettes tiltak for å forhindre dette. Det betyr at områdets verdi blir forringet for reindriftens del. I sum vil det ha en størrelse og konsekvenser som antagelig går utover det som ligger innenfor reindriftens tilpassningsplikt. Hvis man ser det i sammenheng med de inngrep som er gjort i områder fra før, ligger det klart over hva som er vår tilpassningsplikt og det vil derfor utløse erstatningsplikt fra utbyggers side etter gjeldende erstatningsrett på området.

I og med at området nord for Hyllingen er vesentlig forringet som følge av veibygging, flatehogst og oppgradering av kraftlinjer de siste 10- 15 årene, er distriktet urolige over at det kan være mulighet for at området blir ytterligere svekket med tanke på de kvalitetene som gjør området attraktivt for vår bruk. Denne uroen forsterkes ved at det kommer fram i søknaden at det foreligger planer om flere kraftverk i området. I kap.2.2.8 sies det blant annet at det lokale 22 kV nettet ikke har stor nok kapasitet som overføringslinje da det er planlagt flere nye kraftverk i området. Dette er nye opplysninger for oss og vi vil derfor be om denne søknaden stilles i bero inntil de andre søknadene foreligger slik at vi har mulighet til å vurdere utbyggingsplanene for området i en sammenheng. Riast/Hylling reinbeitedistrikt er usikker på hva utbygger tenker på når denne snakker om samme området, og vi vil derfor be om at de opplysninger utbygger har om tilsvarende planer i området mellom Hena og Usma legges fram for distriktet.

Riast /Hylling reinbeitedistrikt vil også forbeholde seg retten til å be om at det gjennomføres en konsekvensutredningen for denne søknaden alene eller sammen med andre eventuelle planer i området samlet, om det i løpet av tiden fram til konsesjon skal gis kommer fram forhold som gjør at distriktet finner dette nødvendig.

Riast/Hylling reinbeitedistrikt ønsker tilbakemelding så snart som mulig om hvilke øvrige tiltak søker er kjent med på strekningen mellom Hena og Usma.”

Fra grunneier Roger Gullikstad i Tydal er det kommet følgende uttalelse datert 08.05.2007:

”Viser til telefonsamtale med Gry Berg den 29.03.2007, der det fra NVE sin side oppfordres til å sende en høringsuttalelse angående konsesjonssøknad for Hynna kraftverk, reg.nr.4571.

Undertegnede er grunneier på motsatt side av elva Nea, ca. 40 meters avstand fra planlagte installasjoner, eiendommen Græslifossen Tydal G.nr. 165, B.nr. 29. Som Grunneier har jeg interesser i området i forhold til utnyttelse av Nea til sportsfiske og reiselivsformål. Området i Nea fra fossodet i Græslifossen til og med Plankhølen har i mange år vært et attraktivt område for sportsfiskere. Det står ofte mye fisk i strykene og kulpene i elva. Området fremstår med et spesielt vilt preg, særlig når Hynnfossen har stor vannføring. Min familie har siden midten av 70-tallet drevet en campingplass som ligger ca. 150 m fra det aktuelle utbyggingsområdet. Stort sett alt belegg på campingplassen har vært knyttet til sportsfiske i Nea. Campingplassen ble drevet under navnet Græslifoss Camping frem til 2005, og siden 2005 som reiselivsbedriften Tydal Fritid, Roger Gullikstad, org. nr. 988 402 532.

Investeringer for renovering, opprustning og videreutvikling av reiselivsbedriften startet i 2005 for å gå over en 5-års periode, da det kunne forventes økt økonomisk potensial knyttet til sportsfiske i Nea i tida fremover. Utsiktene for dette er ytterligere forsterket i dag. Det selges fiskekort for området gjennom grunneierlag. Det er derfor av stor betydning for oss at en eventuell utbygging gjennomføres på en slik måte at dette ikke forringer området med tanke på utnyttelse for sportsfiske, friluftsliv og reiseliv. Utbyggingen må suppleres med avbøtende tiltak som fjerner støyforurensning og reduserer visuell forurensning til et minimum. Det er generelt ønskelig at alle installasjoner og inngrep trekkes så langt unna Nea som mulig, og skjules i terrenget for innsyn fra området Græslifossen til Plankhølen. Det er også viktig at gyteforholdene for fisk fra Nea i Hynna nedenfor Hynnfossen opprettholdes mest mulig slik de er i dag.”

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker, Hynna kraft AS, har gitt følgende kommentarer til høringsuttalelsene i brev datert 26.06.2008:

"Kommentarer til uttalelsen fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag:

Fylkesmannen uttaler i brev av 20.12.2006 at "utbygging av Hynna ligger [...] nedenfor ca kote 460 kan karakteriseres som et grønt prosjekt uten større konflikter". Vi deler denne oppfatningen. Det er i konsesjonssøknaden tatt med en viss minstevarnsføring og slik sett er det tatt hensyn til bl.a. lavarten trådrag og fossefall.

Vi tar til etterretning at Fylkesmannen er bekymret for eventuelle viltdrag der dammen er plassert. Dersom vi får konsesjon vil vi i forbindelse med detaljplanleggingen rådføre oss med lokalkjente og søke å ta hensyn til at damplasseringen og utformingen forstyrrer viltdrag minst mulig. Vi vil i denne sammenhengen bemerke at skogarealene til grunneierne Thomas Angells stiftelser og Opplysningsvesenets fond (som også er eiere av Hynna kraft AS) gir betydelige inntekter fra jakt på storvilt, og tiltakshaverne har derved en egeninteresse i å legge minst mulig hindringer i veien for viltets trekkveier.

Vi noterer oss at Fylkesmannen gjerne hadde sett at konsesjonssøknaden inneholdt en vurdering av sumvirkninger. Tiltakshaver har fulgt NVE sin søknadsmal, og derfor har temaet ikke blitt belyst.

Kommentarer til uttalelsene fra Riast/Hylling reinbeitedistrikt og Reindriftsforvaltningen Sør-Trøndelag/Hedmark:

Vi velger å behandle disse samlet da problemstillingene er de samme.

Vi erkjenner at vår rådgiver, Norconsult, ikke har vært grundig nok i forkant i forhold til de belyste problemstillingene. Reindriftsforvaltningen i Sør-Trøndelag/Hedmark skriver: "...antagelig er Riast/Hylling reinbeitedistrikt ... det reinbeitedistrikt i landet som er sterkest berørt av ulike inngrep i dag. Dette dreier seg i hovedsak om vassdragsutbygging ...".

Det har vært møter med representanter for reinbeitedistriktet/reindriftsforvaltningen. Den 26. september 2007 gjennomførte Hynna Kraft AS en befaring i inngrepsområdet med Inge Danielsen som representant for Riast/Hylling reinbeitedistrikt. Konklusjonen fra befaringen er at Riast/Hylling reinbeitedistrikt ikke har særskilte innvendinger mot tiltaket utover at man av hensyn til reindriften ønsker restriksjoner på anleggsarbeidet fra 15. mai til 30. juni det året utbyggingen pågår. Signert protokoll fra overenskomst følger vedlagt [Vedlegg 1].

Forøvrig kan det nevnes at Reindriftsforvaltningen i Sør-Trøndelag/Hedmark avslutter sin høringsuttale med en anbefaling om at NVE vektlegger synspunktene fra Riast/Hylling reinbeitedistrikt.

Kommentarer til uttalelsen fra Statens vegvesen:

Vi har ingen merknader til Statens vegvesens uttalelse i brev av 21.11.2006.

Kommentarer til uttalelsen fra Sametinget:

Sametinget har i brev av 4.12.2006 ingen spesielle merknader til planforslaget.

Dersom konsesjon gis, prosjektet realiseres, og det oppdages samiske kulturminner i bygge-/anleggsfasen vil vi selvsagt avbryte det praktiske arbeidet umiddelbart og formidle beskjed til Sametinget og øvrig Kulturminneforvaltning for ytterligere avklaring.

Kommentarer til uttalelsen fra Tydal Fritid /Roger Gullikstad:

Roger Gullikstad er nabo på motsatt side av Nea, og gir i brev av 8.5.2007 uttrykk for bekymring over forringelse med tanke på eiendommens utnyttelse til sportsfiske, friluftsliv og reiseliv, og ber derfor om avbøtende tiltak som fjerner støyforurensning og reduserer visuell forurensning.

Thomas Angells stiftelser og Opplysningsvesenets fond er store skogeiere som også eier vassdraget/fallrettene som Hynna kraft AS har konsesjonssøkt. I tillegg til skogsdrift blir utmarksnæring mer og mer en viktig inntektskilde for skogeiere. Dette gjelder bl.a. jakt og fiske, men også hytter og mer turistrettet utmarksnæring. Thomas Angells stiftelser og Opplysningsvesenets fond har slik sett egeninteresse i avbøtende tiltak, da mangel på slike også kan påvirke det fremtidige inntektsgrunnlaget for bruk av utmarksressursene.

Dersom det blir gitt konsesjon vil vi, for i best mulig grad å få tatt de nødvendige hensyn som ikke reduserer næringsgrunnlaget for Tydal Fritid, invitere Roger Gullikstad til å gi innspill til detaljprosjekteringsfasen og utformingen av avbøtende tiltak.

Planlagte avbøtende tiltak for å redusere støy fra peltonaggregat er en ny innovasjon fra Sunnmøre, nemlig bruk av vannlås i utløpskanalen (prinsippløsning vist på foto). Dersom francisturbin blir benyttet, så har den betydelig mindre støy fordi vannet fra løpehjulet har dykket utløp via et sugerør. Støy fra generator reduseres betydelig ved bruk av vannkjølt generator kontra tradisjonell luftkjølt vifter. Videre vil støy fra luftkanaler kunne dempes ved bygningsmessig/teknisk utforming.

Når det gjelder visuell forurensning så vil vi understreke at Hynna Kraft AS er sterkt opptatt av estetikk, arkitektonisk utforming, kvalitet, lokal brukstradisjon av ulike byggematerialer m.m. Selve kraftstasjonsbygget er tenkt integrert i terrenget med en betydelig del av bygningsmassen under bakkenivå, der eksterne delen/portalbygget tilpasses stedets terrengvinkler, det vektlegges bruk av lokal naturstein Når det gjelder ev. avbøtende tiltak for gyteforhold nedstrøms Hynnfossen så vil dette bli drøftet fiskebiologiske fagmiljøer.

Kommentarer til uttalelsen fra Tydal kommune:

Tydal kommune går i brev av 29.6.2007 inn for at "utbyggingsalternativ I blir valgt for utbygging av kraftverk i Hynna".

Vi skal gjøre det vi kan for å reparere og revegetere området etter utbygging. Dette har også Thomas Angells stiftelser og Opplysningsvesenets fond, som grunneiere, en viss egeninteresse av å sette for at området skal være attraktivt i utmarkssammenheng.

Til kommunens vedtak punkter 3., 4., 5. og 6. vil vi bemerke at vi selvfølgelig skal følge de lovbestemte prosedyrer som gjelder på området.

Kommunen har bemerkninger om at fisket ikke vil bli negativt påvirket og heller ikke floraen med planlagte minstevannføringen. Imidlertid er de bekymret for trekkruiter til viltet og for viltet i ynglesesongen.

Vi skal søke å legge utbyggingen på en tid av året hvor den i minst mulig grad forstyrrer ynglesesongen eventuelt sette inn tiltak for å kompensere for forstyrrelser.

Vi merker oss kommunens synspunkter vedrørende skogsdrift og vegbygging.

Kommentarer til uttalelsen fra Sør-Trøndelag fylkeskommune:

Enhet for regional utvikling i Fylkeskommunen har i brev av 23. oktober 2007 konkludert med at konsesjonssøknadens alternativ 1 er det foretrukne alternativ på grunn av at dette samlet sett gir færre inngrep. Fylkeskommunen ber derfor om at alternativ 1 velges ved en eventuell utbygging.

Arkeolog Knut Harald Stomsvik befarte tiltaksområdet i sept/okt. 2007 og registrerte da en kullgrop mulig fangstgrop - som begge er automatisk fredede kulturminner. De respektive er registrert i den nasjonale kulturminnedatabasen "Askeladden".

Hynna Kraft AS har notert seg at den planlagte vannvegen mellom Storhynna og Litjhynna er i konflikt med kullgropen (ID # 111135). Tiltakshaver endrer selvsagt trasen som et avbøtende tiltak, og sørger at alle terrenginngrep har tilstrekkelig avstand fra kullgropen med tillegg av sikringssonen.

Tiltakshaver er forøvrig innforstått med Kulturminnelovens § 8 om aktsomhet og meldeplikt.

Jan Habberstad som jobber i Fylkesmannens miljøavdeling, har i MIKRAST-prosjektet (Miljøvennlige KRAftverk i Sør-Trøndelag) konkludert med at dersom inntaket plasseres nedstrøms kote 460 så er det små konflikter - og der er inntaket planlagt.

Anlegget skal selvsagt så langt som råd unngå å forringe vilkårene for friluftslivet.

Fylkeskommunen anbefaler å stille søknadsbehandlingen i bero, inntil de øvrige omsøkte prosjektene sees i sammenheng - for vurdering av prosjektenes sumvirkninger på miljøet innenfor et avgrenset område.

Intensjonen til forvaltningen er nok å kvalitetssikre saksbehandlingen. Sett fra tiltakshavers ståsted forlenges dessverre saksbehandlingene ytterligere, og når man først skal vurdere sumvirkninger, det jo stilles spørsmål ved om samvirkning på miljøet er det eneste som skal belyses/vurderes? Sumvirkninger for lokal verdiskapning? Sumvirkninger for lokal produksjon av ny fornybar energi? Sumvirkninger for etablering av energiteknisk fagmiljø? Sumvirkninger for levende bygder? Dette også i høyeste grad "allmenne hensyn" som vassdragslovgivningen ønsker vurdert.

Avslutning

Vi kan ikke av høringsuttalelsene se at det foreligger argumenter som tilsier at det ikke bør gis konsesjon. Det foreligger derimot argumenter som tilsier avbøtende tiltak - disse vil bli fulgt opp og gjennomført i samsvar med eventuelle konsesjonsvilkår som NVE måtte fastsette overfor tiltakshaver/konsesjonær.

Kraftsituasjonen i Midt-Norge er anstrengt, og har blitt kraftig forverret de siste årene. Årsaken til forverringen er sterk forbruksøkning kombinert med nærmest ingen produksjonsøkning og med som en flaskehals. Ifølge Statnett (2005) har det maksimale registrerte kraftunderskuddet som er via import til Midt-Norge vært på 5400 GWh. Det gir grunn til ettertanke i prosessen med vurdering hensyn som taler for eller mot en konsesjon.

Avslutningsvis vil vi understreke at vi er takknemlige for avlagte konstruktive høringsuttalelser, og tiltakshaver Hynna Kraft AS ønsker en åpen og god dialog med alle høringspartene - slik at det velges løsninger til beste for samfunnet.

VEDLEGG:

Protokoll mellom Riast/Hylling reinbeitedistrikt og Hynna Kraft AS Protokoll fra befaring:

Det ble foretatt en befaring i Hynna og Storhynna onsdag 26. september 2007. Tilstede var Riast/Hylling reinbeitedistrikt v/ Inge Danielsen og Hynna Kraft AS under stiftelse ved Jarle Malvik og Ola Kulseth.

Utbyggingsalternativ I med overføring i rør fra Litjhynna på kote ca. 410 til Storhynna på kote 400 er lagt til grunn for befaringen. Overføringspunktet i Litjhynna på kote 410 og inntakspunktet i Storhynna på kote 400 ble besiktiget og vi gikk også traselinjen for rørledningen. Traseen for tilløpsrør til kraftstasjonen og beliggenheten for kraftstasjonen ble påvist.

Riast/Hylling reinbeitedistrikt og Hynna Kraftverk u.s. er omforent om følgende forhold:

1. Riast/Hylling reinbeitedistrikt har ingen spesielle innvendinger til dette konkrete prosjektet utover at man ønsker føringer i forbindelse med anleggsperioden. Det presiseres at dette er basert på den kunnskap distriktet har om prosjektet i dag. Alle inngrep ligger i nedre del av dalsiden, og vil i år med normal beitetilgang og normale driftsforhold ikke påvirke reindriftsnæringenes i vesentlig grad etter at anlegget er i drift. Eksisterende skogsveier vil bli benyttet og utbyggingen vil ikke fremme økt tilgjengelighet til området.
2. Av hensyn til reindriften vil det i perioden 15. mai og ut juni måned i det år utbyggingen pågår ikke bli utført anleggsarbeid i øvre deler av prosjektområdet.
3. Riast/Hylling reinbeitedistrikt vil påpeke at distriktet har tatt opp med NVE et ønske om å få en samlet oversikt over de prosjekter som for tiden er til behandling i Nea dalen, slik at distriktet kan vurdere de samlede konsekvensene av småkraftutbygging innen dette området.
4. Partene - Riast/Hylling reinbeitedistrikt og Hynna Kraft AS u.s. - er enige om å holde regelmessig kontakt og drøfte aktuelle problemstillinger under den videre fremdrift av prosjektet."

Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse

Etter befaring i tiltaksområdet den 21.08.2008, kom følgende tilleggsuttale fra **grunneier Roger Gullikstad** i brev av 27.08.2008:

"Etter nylig å ha vært på befaring på et kraftverk som har åpent utløp fra en turbin, erfarer jeg at støy fra Hynna kraftverk også vil kunne bli til sterk sjenanse ved min bolig på Græslifossen, Tydal 165/29. Bruset fra Hynnfossen høres svært godt ved vestlig vindretning, og et evt. slikt kraftverk ved fossen vil etter min vurdering også kunne høres godt. Lyden fra et slikt kraftverk har en langt mer forstyrrende karakter enn fossebruset.

Dersom det blir bygd vei til stasjonsområdet som blir åpen for alminnelig ferdsel, vil dette etter min oppfatning være et positivt bidrag til at området ved Hynnfossen blir lettere tilgjengelig for friluftsliv/naturopplevelser, og derved også positivt for reiselivsnæringen."

Etter befaringen kom også følgende planendringssøknad datert 26.01.2009:

***”SØKNAD OM TILLATELSE TIL KRAFTUTBYGGING I HYNNA I TYDAL
KOMMUNE - PLANENDRING***

Hynna Kraft AS, v/fallrettseierne Th. Angell Stiftelser og Opplysningsvesenets fond, sendte i oktober 2006 konsesjonssøknad for utbygging av Hynna kraftverk i Tydal.

Det søkes hermed om planendring ved at turbinens slukeevne økes fra 3,0 til 4,0 m³/s slik at generatorenes ytelse dermed blir henholdsvis 3,0 og 1,5 MW.

For øvrig er søknaden uendret med unntak av enkelte mindre justeringer i den tekniske utførelsen slik dette er avtalt med NVE etter befaring.

Opplysninger om endringene framgår av utredningen nedenfor.”

Fra utredningen refereres:

”1. PLANENDRINGSSØKNADEN GENERELT

Hynna Kraft AS legger med dette fram planendringssøknad for utbygging av Hynna kraftverk i Tydal kommune i Sør-Trøndelag. Planendringen gjelder økning av slukevnen fra 3,0 til 4,0 m³/s med tilhørende økning i stasjonens ytelse.

I tillegg til beskrivelse av de endringene som følger av økningen i slukeevne beskrives også noen mindre endringer og tillegg som er blitt avtalt etter NVEs befaring i sommer.

Hovedtrekkene i endringene som beskrives blir da slik, se også tabell under kapittel 2 nedenfor:

- Samlet slukeevne økes fra 3,0 til 4,0 m³/s*
- Generatorenes ytelse økes til henholdsvis 3,0 og 1,5 MW*
- Produksjonen øker på grunn av ny slukeevne*
- Restvassføringen i elva endres*
- Konsekvensene av å slippe minstevassføring på henholdsvis alminnelig lavvassføring og 5-persentil verdier vinter og sommer beregnes*
- Trasé for overføring fra Litlhynna til Storhynna justeres*
- Inntaksstedet i Storhynna justeres*
- Utbyggingskostnadene endres*
- Det utarbeides klassifiseringsskjema for dammer og rør*
- Det utarbeides et kapittel om støyforhold”*

2. HOVEDDATA

Hynna kraftverk, hoveddata planendringssøknad			
TILSIG	Enhet	Omsøkt alternativ 1	Planendringssøknad
Totalt			
Nedbørfelt	km ²	48,7	48,7
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	59,4	59,4
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	38,7	38,7
Middelvannføring	m ³ /s	1,885	1,885
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,13	0,13
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	194	194
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	122	122
Litl-Hynna			
Middelvannføring	m ³ /s	0,872	
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s		0,061
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s		90
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s		56
Stor-Hynna			
Middelvannføring	m ³ /s	1,013	
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s		0,071
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s		104
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s		66
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	400	405
Avløp	moh.	265	270
Lengde på berørt elvestrekning	m	ca. 2000	
Brutto fallhøyde	m	135,0	135
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,309	0,309
Slukeevne, maks	m ³ /s	3,00	4,00
Slukeevne, min	m ³ /s	0,25	0,06
Tilløpsrør, diameter	m	1,2	1,4
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	1320	1435
Installert effekt, maks	MW	3,5	4,5
Brukstid	timer	3300	3000
PLANLAGT MINSTEVANNFØRING			
Sommer	l/s		100
PRODUKSJON			
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	4,2	4,7
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	7,3	8,7
Produksjon, årlig middel	GWh	11,5	13,4
ØKONOMI			
Utbyggingskostnad	mill.kr	28,5	48,3
Utbyggingspris	kr/kWh	2,48	3,60

Hynna kraftverk, Elektriske anlegg			
GENERATOR		Omsøkt alternativ 1	Planendringssøknad
Ytelse	MVA	4,1	5,2
Spenning	kV	3-4	3-4
TRANSFORMATOR			
Ytelse	MVA	4,1	5,2
Omsetning	kV/kV	3-4/22	3-4/22
NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)			
Lengde	m	2500/13000	2500/13000
Nominell spenning	kV	22	22
Luftlinje el. jordkabel			

Planendringssøknaden er sendt på høring til **Fylkesmannen i Sør-Trøndelag**, som har uttalt følgende i brev av 07.04.2009:

"Planendringene innebærer at kraftverkets slukevne økes fra 3,0 m³/s til 4,0m³/s, mens minste slukevne endres fra 250l/s til 60 l/s. Inntaket flyttes fra kote 400,0 opp til kote 405,0 tilsvarende ca. 85 m elvelengde, som medfører en 115 m økning av rørtraseen. Traseen for overføring fra Litjhynna endres noe. Kraftverket flyttes opp i Hynna til kote 265,0 fra tidligere beliggenhet ved Nea på kote 270,0.

Endringen av kraftverkets slukevne innebærer at utnyttelsen øker fra 158 % av middelvannføringen (1,9 m³/s) til 210 %, og at minste slukevne nå ligger godt under alminnelig lavvannføring (130 l/s). Da det allerede i utgangspunktet var en høy utnyttelsesgrad, vil endringen innebære ytterligere press på den resterende vannmengden. Tidsrommet for minstevannføring vil øke, noe som i utgangspunktet vil være uheldig for vannmiljøet. Dette bør få konsekvenser for slipp av minstevannføring, som ikke bør underskride alminnelig lavvannføring.

Flyttingen av kraftverkslokaliteten fra Nea til Hynna er et positivt tiltak, da dette opprettholder en produktiv elvestrekning i Hynna. Reguleringen taper med dette 5 m fallhøyde, noe som åpenbart ligger til grunn for flyttingen av kraftverksinntaket til kote 405,0, som gir tilsvarende fallgevinst. Etter Fylkesmannens oppfatning er det uheldig at flyttingen av kraftverket skal utløse endringer som medfører økte naturinngrep. Fylkesmannen stiller seg på denne bakgrunn negativ til flyttingen av inntaket og til ny trasé for overføring fra Hynna.

Fylkesmannen vil bemerke at de mange utbyggingsøknader i Tydal kommune burde vært behandlet i henhold til en regional plan. En slik plan ville ha ført til en samlet vurdering av de mange utbyggingsprosjektene i området, noe som totalt sett ville ha gitt en vesentlig bedre miljøløsning. I utgangspunktet er den omsøkte regulering av Hynna et miljømessig svakt prosjekt ved at det reduserer det biologiske mangfoldet i to separate vassdragsenheter, og primært burde overføringen av Litjhynna vært utelatt."

Søker har følgende kommentarer til uttalelsen fra Fylkesmannen i brev av 20.04.2009:

"Våre merknader er følgende;

- 1) *Kotehøyden for kraftstasjonen som Fylkesmannen har sitert er feil. Når man flytter kraftstasjonen oppstrøms, medfører det at fallet reduseres, Kraftstasjonen får plassering kote 270. Kotehøydene er tatt ut i fra Økonomisk Kartverk, og vil først bli nivellert opp i en detaljprosjekteringsfase.*
- 2) *Poenget med økt slukeevne er å kunne nytte mer av vannet i perioder med flom — altså i perioder når det er rikelig vannføring. Økt slukeevne har ingen innflytelse på minstevassføringen.*
- 3) *Når det gjelder minstevassføring, så har tiltakshaver tiltro til at vassdragsmyndigheten, NVE, gir pålegg/vilkår om minstevassføring som sikrer allmenne hensyn og biologisk mangfold, men som også inneholder avveininger i forhold til vassdragets kraftpotensial og Midt-Norges behov for økt energiproduksjon.*
- 4) *Fylkesmannen er positiv til flyttingen av kraftstasjonsbygget fra Nea til Hynna. Hovedgrunnen til at vi valgte ny kraftstasjonslokalitet er kort og godt reduksjon av eventuell støy, og vårt ønske om å imøtekomme høringsuttalen fra Roger Gullikstad, som driver campingplassen Tydal Fritid (Org. 988 402 532) på motsatt side av Nea. Disse forhold ble tydeliggjort under NVE sin sluttbefaring 21. august 2008.*
- 5) *Flytting av inntaksdammen oppstrøms er primært årsaket av ønsket om et bedre og sikrere damfeste med mer optimale ingeniørgeologiske forhold. "På kjøpet" får inntaket i dette trangere juvet et mindre basseng, og dermed et mindre inngrep i naturen.*
- 6) *Ved en flytting av inntaket oppstrøms unngår vi en viktig trekkvei som er avmerket i kommunens viltkart, og derfor anser vi i sum alternativet med flytting som et miljømessig bedre valg.*
- 7) *Til tross for navnet så er vannføringen i Litj-Hynna og overføringen så vesentlig at den er avgjørende for lønnsomheten og derved realiseringen av kraftverket.*
- 8) *I høringsbrevets siste avsnitt skriver Fylkesmannens miljøverndirektør at "I utgangspunktet er den omsøkte reguleringen av Hynna et miljømessig svakt prosjekt ". Denne uttalelsen sammenfaller ikke helt med biomangfold-rapporten til biolog Ole Kr. Spikkeland, som i konklusjonen for virkninger og konfliktpotensial sier at prosjektet har "liten negativ konsekvens". Videre vil vi understreke at konsesjonssøknaden vår har utredet to alternative utbygginger, og av disse har vi valgt alternativ 1 som det beste valget iht. miljøkonsekvens."*

Det er i etterkant av høringsrundene kommet til en privatrettslig avtale mellom reindriften og Hynna Kraft AS som er mer detaljert og bindende enn protokoll fra befaringen datert 26.09.2007. Avtalen regulerer bruk av skogsbilveiene i området, byggetider, økonomisk kompensasjon og videre kontakt mellom utbygger og reindriften.

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Hynna Kraft AS er et selskap som eies av Opplysningsvesenets fond og Thomas Angells stiftelser og er opprettet for utredning, bygging og drift av kraftverk.

Om søknaden

Det er i planendringssøknaden for alternativ 1 søkt etter vannressursloven om tillatelse til å bygge et småkraftverk med installert effekt på 4,5 MW fordelt på to aggregater på 1,5 og 3 MW. Beregnet produksjon er 13,4 GWh/år ved å utnytte et fall på 135 meter mellom hovedinntak på kote 405 i Stor-Hynna og kraftstasjon på kote 270 i Hynna ved Nea i Tydal kommune, Sør-Trøndelag fylke. Litl-Hynna er søkt overført fra kote 410. Rørgata vil gå på østsiden av Hynna. Kostnadene ved utbyggingen er beregnet til 48,3 millioner kroner, hvilket vil gi en utbyggingskostnad på 3,6 kr/kWh. Alternativ 2 innebærer samme installasjon som alternativ 1 og en produksjon på 12,7 GWh. Hovedinntaket vil være i Litl-Hynna på kote 410 med overføring av Håmmårvollbekken på kote 420 og Stor-Hynna på kote 417. Rørgata vil da gå på vestsiden av elva og kraftstasjonen plasseres på samme side nesten nede ved Nea. Dette alternativet er kostnadsberegnet til 33,2 millioner kroner i søknaden fra 2006, en utbyggingskostnad på 2,61 kr/kWh.

Det er også søkt om anleggskonsesjon etter energiloven for bygging av 22 kV linje til Neaverkene i Tydal, alternativt tilknytning til 132 kV linje som passerer kraftstasjonen, enten ved kraftstasjonen, eller via kabel til Gresslifoss kraftverk.

Det er i tillegg søkt etter forurensningsloven om tillatelse til å gjennomføre tiltaket.

Beskrivelse av området

Hynna er et sidevassdrag til Nea og har et nedbørfelt på 49,77 km² ved utløpet i Nea ved Plankhølen. Litl-Hynna har sitt utspring i Nauttjønna, Hynntjønna og myrområdene mellom Hilmovola (834 moh.) og Hynnhøgda (983 moh.). Stor-Hynna kommer fra området mellom Hynnhøgda og Hyllingen (1205 moh.). Begge elvene har jevnt fall mot nord og samløpet er ved Hynnkløfta på kote 315, der de danner elven Hynna. Hynnkløfta strekker seg noen hundre meter opp fra der bekkene møtes og noen få meter nedstrøms, mellom kote 390 og 310. Kløfta er verdsatt som lokalt viktig ved Previstas kartlegging av skog på Opplysningsvesenets fonds eiendommer. Mellom kote 700 og 470 har Stor-Hynna gravd ut en markert bekkekløft. Mellom kote 450 og 400 har begge elvene lite fall, og det finnes en del myr her. Nedenfor kote 400 graver elvene seg ned i berggrunnen og danner bekkekløfter og flere mindre fossefall. Omtrent 150 meter fra utløpet i Nea danner elva Hynnfossen, med ca. 30 meter fall. I øvre del av Litl-Hynna ligger Hilmo naturreservat, et barskogsområde som er vernet fordi området er lite påvirket. Bekkekløften mellom kote 700 og 470 i Stor-Hynna er vurdert som viktig, spesielt for biologisk mangfold, men er ikke vernet. Denne blir ikke berørt av tiltaket.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Det er ingen kjente inngrep i selve elvestrengen i dag, men det er sannsynlig at elva tidligere er utnyttet til ulike formål. Det går et nett av skogsbilveier i området på begge sider av elva. To kraftlinjer krysser elva, øverst og nederst i tiltaksområdet.

Teknisk plan

Overføringer

I alternativ 1 overføres vann fra Litl-Hynna på kote 410 til inntaket i Stor-Hynna på ca. kote 405 i et ca. 250 meter langt nedgravd rør.

I alternativ 2 overføres avløpet fra Håmmårvollbekken på kote 420 til Stor-Hynna på kote 417 i et ca. 250 meter langt rør. Videre overføres avløpet til kraftverksinntaket i Litl-Hynna på ca. kote 410 via rør på ca. 300 meter.

Inntak

I alternativ 1 er det planlagt 2 inntak; ett i Litl-Hynna for overføring til Stor-Hynna og kraftverksinntak i Stor-Hynna. Det er planlagt en betongdam med fritt overløp over damkronen i en seksjon av dammen. Lengden blir omlag 10 til 15 meter og største høyde ca. 5 meter. Ventil for minstevannføring monteres i bunn av dammen.

I alternativ 2 er det planlagt dam med overføring av Håmmårvollbekken til Stor-Hynna og dam med overføring av Stor-Hynna til Litl-Hynna. Det er nødvendig å spreng ut elveløpet for å få tilstrekkelig dybde i dammen. Utformingen av dammen vil være som ved alternativ 1.

Rørgate

I alternativ 1 vil røret graves og sprenges i en tilnærmet rett linje ned på østsiden av elva. Samlet lengde på rør er ca. 1320 meter og diameter 1400 mm.

I alternativ 2 vil røret graves ned i eksisterende skogsbilvei et stykke, forøvrig vil det være behov for en del sprengning. Rørlengden blir ca. 1600 meter og diameter 1400 mm.

Kraftstasjon

For alternativ 1 legges kraftstasjonen på østsiden av Hynna på odden mellom Nea og Hynna.

For alternativ 2 legges kraftstasjonen på vestsiden av Hynna på elvesletten før utløpet i Nea.

For begge alternativene er kraftstasjonen planlagt utført i glass, tre og betong med tiltak for å redusere støy. Avløp fra kraftstasjonen var opprinnelig planlagt til Nea, men er endret til Hynna. Bygningen vil ha en grunnflate på 80 m², muligens noe mer etter planendringen. Det er planlagt installert to turbiner med samlet effekt på 4,5 MW fordelt på en francis- og en peltonturbin på henholdsvis 1,5 og 3 MW. Det er også planer om å installere et aggregat på ca. 100 kW for å sikre strømtilførsel ved driftsstans.

Minste slukeevne er oppgitt å være 0,06 m³/s og største slukeevne 4 m³/s.

Elektriske anlegg

Det er planlagt med en generator med ytelse 5,2 MVA og spenning 3-4 kV og en transformator med omsetning på 3-4kV/22kV.

Linjetilknytningen er ikke avklart. Det foreligger to alternativer på søknadstidspunktet. Enten bygges en egen 22 kV linje til Nea kraftverk i Tydal, en strekning på ca. 13 km. Denne vil følge traseen for 132 kV-linja som passerer kraftverket. Alternativt tilknyttes produksjonen den eksisterende 132 kV-

linja, enten ved kraftstasjonen eller via 22 kV kabel til Gresslifoss kraftverk med innmating der (ca. 2,5 km). Det er derfor heller ikke avklart hva slags transformator kapasitet som er nødvendig, men den vil tilpasses aggregatenes størrelse og valgt alternativ for linjetilknytning.

Veier

Det er planlagt bygging av ca. 800 meter ny vei fra eksisterende skogsbilveier til kraftstasjonen for begge alternativene. Eksisterende skogsbilveier kan i stor grad benyttes ved gjennomføring av tiltaket. Til inntaket i Stor-Hynna vil det være behov for anlegg av ca. 300 meter ny vei, noe mindre for Litl-Hynna. Rørtraseen vil bli brukt som anleggsvei.

Massetak og deponi

Det antas at det blir noe overskuddsmasser fra arbeidet ved inntakene og fra rørgrøfta. Massene planlegges plassert lokalt og tilpasset terrenget.

Hydrologiske virkninger

Kraftverket vil utnytte et nedbørfelt på ca. 49 km² ved inntakene og middelvannføringen er beregnet til 1,89 m³/s for hele feltet. Det forekommer flommer hele året, men mest sjelden i de kaldeste periodene om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 194 og 122 l/s for hele feltet, fordelt på 90 og 56 l/s for Litl-Hynna og 104 og 66 l/s for Stor-Hynna. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt med 4 m³/s, minste slukeevne 0,06 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 100 l/s om sommeren. Dette vil i et middels vått år gi 67 dager med avrenning høyere enn største slukeevne og ingen dager der vannføringen er mindre enn minste slukeevne.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Hynna kraftverk til ca. 13,4 GWh/år fordelt på 4,7 GWh vinterproduksjon og 8,7 GWh sommerproduksjon i alternativ 1. Byggekostnadene er estimert til 13,4 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 3,6 kr/kWh. I alternativ 2 er estimert årlig produksjon på 12,7 GWh fordelt på 4,5 GWh i vinterproduksjon og 8,2 GWh i sommerproduksjon. Byggekostnader for dette alternativet er 33,2 mill. kr., noe som gir en utbyggingspris på 2,61 kr/kWh. Tallene for alternativ 2 er fra søknaden fra 2006 og er ikke oppdatert med hensyn til prisøkninger. Tilsvarende tall for alternativ 1 før planendringen var 28,5 mill. kr. og 2,48 kr/kWh.

NVE har kontrollert de opprinnelig fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Midlertidig behov for areal til inntak, tilløpsrør og kraftstasjon er ca. 30 dekar. Permanent arealbehov vil være ca. 8 dekar.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Området er LNF-område i kommuneplanens arealdel.

Samlet plan (SP)

Tiltaket påvirker ikke noen SP-prosjekter.

Verneplan for vassdrag

Hynna er ikke en del av et vernet vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

Tiltaket påvirker ingen inngrepsfrie områder.

Nasjonale laksevassdrag

Hynna er en sideelv til Nea, som er en del av det nasjonale laksevassdraget Nidelva.

Andre verneområder

Tiltaket berører ingen vernede områder.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området 21.08.2008 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen, fylkeskommunen, reindriftsforvaltningen, reinbeitedistriktet og naboer. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar. Planendringssøknaden har vært på høring hos kommunen og Fylkesmannen.

Tydal kommune mener at alternativ 1 er det beste alternativet med hensyn til økonomi, miljøkonsekvenser og skogbruk. De ønsker også at terrenget repareres og revegeteres så snart som mulig etter at utbyggingen er avsluttet. De minner om at aktsomhets- og meldeplikten etter kulturminneloven § 8 må ivaretas under utbyggingen. De krever også at det utarbeides en enkel transportplan for anlegget før anleggsstart og at denne forelegges kommunen til behandling og uttalelse. Bygging av Hynna kraftverk krever dispensasjon fra gjeldende arealplan. Kommunen mener også at dam, rørledning og stasjonsbygg må behandles som byggesak etter plan- og bygningsloven. Saksutredningen uttrykker bekymring for den samlede belastningen for vassdragsnatur i kommunen. Store deler er allerede utbygd, samtidig som det foreligger planer om flere små kraftverk i kommunen. **Fylkesmannen i Sør-Trøndelag** mener at tiltaket er i lite til middels konflikt med natur- og miljøinteressene dersom inntaket legges nedenfor kote 460 og det slippes tilstrekkelig minstevannføring. Et viltdrag ser ut til å passere i områdene for inntaksplassering, og de bør lokaliseres slik at det ikke er til hinder for passering. Det bør opprettholdes en viss minstevannføring av hensyn til den rødlistede lavarten trådrag og fossefall. Fylkesmannen har også uttalt seg til planendringssøknaden. Fylkesmannen mener at utnyttingsgraden blir svært høy (210 %) og at minste

slukeevne er svært liten (60 l/s), godt under alminnelig lavvannføring på 130 l/s. Endringen innebærer et ytterligere press på restvannføringen og tidsrommet for minstevannføring vil øke, noe som er uheldig for vannmiljøet. Fylkesmannen mener at dette bør få konsekvenser for pålagt minstevannføring, som ikke bør være mindre enn alminnelig lavvannføring. Fylkesmannen mener at flytting av kraftstasjonen fra Nea til Hynna er et positivt tiltak som medvirker til å opprettholde en produktiv elvestrekning i Hynna. Fylkesmannen stiller seg negativ til å flytte inntaket lenger opp i elva og mener at dette vil gi økte naturinngrep. Fylkesmannen bemerker også at de mange utbyggingsøknadene i Tydal burde vært behandlet i henhold til en regional plan for å få en samlet vurdering av de mange utbyggingsprosjektene i området. Fylkesmannen mener at tiltaket i Hynna er miljømessig svakt, da det reduserer det biologiske mangfoldet i to separate vassdragsenheter og at overføringen fra Litl-Hynna burde vært utelatt. **Sør-Trøndelag fylkeskommune** har utført arkeologiske registreringer i området og funnet en mulig fangstgrop i området for rørgata og en kullgrop i området for overføringsledning mellom Litl-Hynna og Stor-Hynna i alternativ 1. Disse er automatisk fredete kulturminner. De minner også om den generelle aktsomhets- og meldeplikten etter kulturminneloven § 8. Det går en merket tursti gjennom området, og inngrep bør så vidt mulig ikke forringe verdien av denne. Alternativ 2 vil være mest skånsomt av hensyn til kulturminne- og friluftsinnteresser, men med avbøtende tiltak i forhold til kulturminnene i rørtraseen til alternativ 1, vil dette være det beste alternativet da det totalt sett gir minst inngrep. Fylkeskommunen ber NVE om å stille søknaden om Hynna kraftverk i bero til den kan vurderes i sammenheng med andre omsøkte og planlagte tiltak i området. **Sametinget** har ingen spesielle merknader til planene og ser ikke at det er spesielt potensial for å finne samiske kulturminner i området. De minner om aktsomhetsparagrafen i kulturminneloven § 8. **Statens vegvesen, Region midt** har ingen merknader til planene.

Reindriftsforvaltningen i Sør-Trøndelag/Hedmark mener at tiltaket vil berøre reindriftens interesser og rettigheter og at søknaden er mangelfull i beskrivelsen av og vurdering av konsekvenser tiltaket kan få for reindriftsinteressene. Dette gjør at reindriftsforvaltningen ikke kan vurdere om det er tatt tilstrekkelig hensyn til reindriftsnæringen eller om tiltaket er i tråd med reindriftsloven. De ber om at konsekvensene for reindriftsnæringen i området utredes utførlig. **Riast/Hylling reinbeitedistrikt** mener at saken er for dårlig utredet med hensyn til konsekvenser for reindriften. Utbyggingsområdet brukes blant annet av deler av simleflokken etter at fostringsflokkene samler seg etter kalving, når de søker første grønnbeite på våren og når de trenger ly for vær og vind. Tidsrommet for bruken varierer fra år til år. Området brukes også som beiteområde andre deler av året. De avbøtende tiltakene fra rapport om biologisk mangfold i søknaden er i stor grad relevante for reindriften. Hvis søknaden innvilges ber distriktet om at vilkår for utbyggingsperioden og eventuelle andre avbøtende tiltak avtales mellom distriktet og utbygger før konsesjon gis. Inngrepet representerer et varig inngrep i området og kan også være med på å generere større trafikk inn i området om det ikke iverksettes tiltak for å forhindre dette. Det betyr at områdets verdi blir forringet for reindriftens del. Hvis man ser tiltaket i sammenheng med tidligere og omsøkte inngrep i området, ligger det klart over det som må regnes som reindriftens tilpasningsplikt og det vil derfor utløse erstatningsplikt fra utbyggers side. Reinbeitedistriktet vil forbeholde seg retten til å be om at det gjennomføres en konsekvensutredning for reindriften dersom det i tiden frem til konsesjon kommer fram forhold som gjør at distriktet finner det nødvendig. I etterkant av uttalelsen er det inngått en avtale mellom søker og reinbeitedistriktet.

Grunneier og nabo Roger Gullikstad på motsatt side av Nea, ca. 40 meter fra planlagt kraftstasjon, melder om interesser i området i form av utnyttelse av Nea til sportsfiske og reiselivsformål. Området i Nea fra Gresslifossen til og med Plankhølen er et attraktivt område for sportsfiskere. Det drives en campingplass basert på fisketurisme omtrent 150 meter fra planlagt kraftstasjon. Det selges fiskekort i området gjennom grunneierlaget. Det er av stor betydning for sportsfiske, friluftsliv og reiseliv at en eventuell utbygging gjennomføres på en slik måte at den ikke forringer området for disse interessene. Utbyggingen må suppleres med avbøtende tiltak som fjerner støyforurensning og reduserer visuell

forurensning. Det er generelt ønskelig at alle installasjoner og inngrep trekkes så langt unna Nea som mulig og skjules i terrenget for innsyn fra området mellom Græslifossen og Plankhølen. Det er også viktig at gyteforholdene i Hynna for fisk fra Nea opprettholdes mest mulig slik de er i dag. Det vil være positivt for reiselivsnæringen om vei til kraftstasjonen blir åpen for allmenn ferdsel.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulemper

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Prosjektet vil i følge planendringssøknaden av alternativ 1 gi ca. 13,4 GWh i ny årlig fornybar energiproduksjon, alternativ 2 vil gi 12,7 GWh/år.
- Utbyggingen vil medføre lokal verdiskapning.
- Kraftverket vil gi inntekter til eierne.
- Kraftverket vil gi inntekter i form av skatter og avgifter til Tydal kommune og Staten.

Ulemper

- En utbygging vil medføre redusert vannføring i Litl-Hynna og Stor-Hynna og nedstrøms disse i Hynna med Hynnfossen.
- Redusert vannføring vil påvirke et område med naturtypen bekkekløft vurdert til å være av lokal verdi.
- Kraftutbyggingen kan påvirke et område som er oppvekst- og gyteområde for ørretbestanden i Nea.
- Det skal bygges to, eventuelt tre, inntak med overføringsledning mellom dem.
- Kraftstasjonen vil kunne medføre forstyrrende støy for etablert campingplass og fiskeplasser.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Det er søkt om en maksimal slukeevne på inntil 4 m³/s og minste slukeevne på 60 l/s i planendringssøknaden. Maksimal slukeevne tilsvarer 212 % av middelvannføringen på 1,885 m³/s. Det er søkt om slipp av minstevannføring på 100 l/s kun om sommeren. Dette vil for et middels vått år gi overløp 67 dager i året og ingen dager der vannføringen er mindre enn minste slukeevne. Flomoverløpet vil ifølge søkers anslag utgjøre ca. 24 % av tilsiget. Overløpet vil fordele seg noenlunde likt mellom dammene i Stor-Hynna og Litl-Hynna med litt mer vann i Stor-Hynna. Tilsiget fra restfeltet vil i snitt bidra med ca. 30 l/s rett oppstrøms kraftstasjonen.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

Elva islegges i kuldeperioder under dagens forhold. Redusert vannføring vil kunne medføre noe mer bunnfrysing. På sommeren vil vanntemperaturen antagelig bli litt høyere enn under dagens forhold. Dette vil medføre at lokalklimaet kan bli noe endret. NVE mener at dette er uheldig for naturtypen bekkekløft, men at tilstrekkelig minstevannføring i vekstsesongen kan være et avbøtende tiltak for å minimalisere virkningene i bekkekløftene.

Grunnvann, flom og erosjon

Det er ikke forventet særlig påvirkning av grunnvannet ved gjennomføring av tiltaket. Små og middels store flommer i vassdraget vil bli en del dempet, mens tiltaket vil ha liten betydning for de største flommene. Det er ikke forventet noen endring i erosjonen i vassdraget. Stor-Hynna fører en del masse under dagens forhold, og det er sannsynlig at materiale vil hope seg opp i inntaksbassenget. Det antas likevel at dette ikke vil være til hinder for utbyggingen.

Biologisk mangfold

Det er ikke funnet fosserøksamfunn i forbindelse med fossen i Hynna. Store deler av elva danner naturtypen bekkekløft, som er en viktig naturtype for biologisk mangfold. Det er påvist 2 rødlistede lavarter; trådragg på trær i øvre del av Stor-Hynna ovenfor inntaket i alternativ 1 og gubbeskjegg i bekkekløfta. Begge artene er avhengig av et fuktig lokalklima, og Fylkesmannen mener at det derfor bør opprettholdes en viss minstevannføring nedenfor inntakene, ikke lavere enn alminnelig lavvannføring. Fylkesmannen mener at en så sterk utnyttning av vannressursen som en slukeevne på over 200 % av middelvannføringen medfører gir en lang periode med kun minstevannføring, noe som vil virke uheldig for vannmiljøet. Fylkesmannen mener at tiltaket reduserer biologisk mangfold i to separate vassdragsenheter og at overføring burde være utelatt. I sin opprinnelige uttalelse mener Fylkesmannen med henvisning til Mikrast-prosjektet at bygging av kraftverk nedenfor kote 460 i Stor-Hynna gir små virkninger.

NVE mener at lokalklimaet i bekkekløftene i stor grad kan bevares ved å slippe tilstrekkelig minstevannføring i begge elveløpene i vekstsesongen. For å bevare naturmangfoldet er det etter NVEs vurdering også nødvendig å ha en minstevannføring om vinteren. Med en slukeevne på maksimalt 4 m³/s vil det forekomme tilstrekkelig flomoverløp til at elva beholder en viss dynamikk. I alternativ 2 vil området der trådragg er påvist kunne påvirkes direkte, da det er planlagt overføring av Håmmårvollbekken og inntak i Stor-Hynna i området. Av den grunn mener NVE at det er alternativ 1 som er best for biologisk mangfold. At inntaket flyttes noen få meter oppover i vassdraget medfører kortere overføring fra Litl-Hynna og mindre konflikt med automatisk fredete kulturminner. Inntaket vil likevel ligge nedenfor det området der det er funnet trådragg.

Forholdet til naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft den 1. juli 2009. Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljøretslige prinsipper, blant annet "føre-var" prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning. Naturmangfoldloven legger føringer for myndigheter der det gis tillatelse til anlegg som vil kunne få betydning for naturmangfoldet. Etter NVEs syn blir formålet i naturmangfoldloven i praksis ivaretatt gjennom de grundige prosessene og vurderingene som ligger til grunn for et konsesjonsvedtak.

I NVEs vurdering av søknaden om Hynna kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 8-12. Et positivt vedtak fattes kun der hvor fordelene og nytten av å gjennomføre tiltaket vurderes å være større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Tiltakets virkning for naturmangfoldet er et sentralt tema i denne vurderingen.

Fisk og ferskvannsbiologi

Det finnes noe bekkeørret i Hynna. Nedenfor Hynnfossen er elva gyte- og oppvekstområde for ørreten i Nea, en strekning på omtrent 150 meter. Bunndyr er ikke omtalt i søknaden, men det antas at det kun forekommer trivielle arter. Flytting av utløpet fra kraftstasjonen fra Nea til Hynna slik det kommer fram av planendringssøknaden, er et positivt tiltak for å ivareta det meste av gytestrekningen i Hynna. Det er viktig at utløpet fra stasjonen legges så langt tilbake mot Hynnfossen som mulig for å opprettholde gytestrekningen nedstrøms denne. NVE mener at pålegg av tilstrekkelig minstevannføring i Hynna vil være nok for å unngå stranding av fisk og rogn nedstrøms Hynnfossen ved produksjonsstans i kraftverket.

Flora og fauna

Det er for det meste blåbærgranskog med innslag av bjørk i området, mens det i de fuktigere områdene mot elva er større innslag av høgstaudeskog. Områdene er sterkt preget av skogsdrift og vegetasjonen er middels rik på arter. Øverst, ved planlagte inntak, renner elvene gjennom områder med fattigmyr. Fugle- og pattedyrfaunaen i området er vurdert å være middels rik. Det finnes fossekall i området. Hele tiltaksområdet er et viktig helårsområde for elg og et godt område for skogsfugl. Det er viktig trekklei for elg ved Hynnfossen. Fylkesmannen uttaler at det er viktig å plassere inntakene slik at de ikke er til hinder for passering, noe NVE er enig i. Eksakt plassering av inntakene kan fastlegges i en detaljplan, men må ikke avvike vesentlig fra de omsøkte alternativene. Rørtraseen i alternativ 1 vil passere et område for storfugl. Det er viktig at det ikke blir økt forstyrrelse i dette området sen vinter og vår, noe det må tas hensyn til under planlegging av arbeidene her. NVE mener at det av hensyn til vanntilknyttede arter bør opprettholdes en minstevannføring hele året, spesielt er dette viktig for fossekallen, som er avhengig av at det er næringsproduksjon hele året. NVE kan gjennom godkjenning av detaljplaner påse at de tekniske inngrepene blir så skånsomme som mulig slik at de ovenfor nevnte forholdene ivaretas.

Landskap

Kommunen ønsker at terrenget repareres og revegeteres så snart som mulig etter at utbyggingen er avsluttet. NVE mener at det vil være lite behov for sprengning for å få lagt rørgaten, noe som gir mindre sår i landskapet. Ved graving bør det øverste jordlaget legges tilside for senere bruk til tildekking av rørgata. Fosser er viktige landskapselement, og Hynnfossen vil bli lett tilgjengelig fra kraftstasjonsområdet. Det er derfor viktig at fossen bevarer noe av sin inntryksstyrke. Dette vil fortsatt være tilfelle når det går overløp over inntaksdammene vår og høst, dersom vassdraget blir utbygd. En minstevannføring i sommersesongen vil også bidra til at fossen bevarer noe av sin verdi for landskapsopplevelsen.

Kulturminner

Det er funnet en kullgrop i området for den opprinnelige traseen for overføringen i alternativ 1. Dette kjente kulturminnet vil ikke bli berørt slik tiltaket er beskrevet i planendringssøknaden. Det er også funnet en mulig fangstgrop i nærhet til rørtraseen for alternativ 1. Av hensyn til kulturminnene vil alternativ 2 være det beste alternativet, men dersom traseene kan justeres for å unngå disse, er alternativ 1 det beste med hensyn til størrelsen på inngrepet. Kulturminner krever en sikringsone på 5 meter. Potensialet for funn av kulturminner i området synes stort, og kulturminnemyndighetene bør gis anledning til å befare alternativ trasé slik den foreligger i planendringssøknaden før detaljplanen

godkjennes. NVE mener at kulturminner ikke er en vesentlig hindring for bygging av Hynna kraftverk, da inngrepene kan justeres noe for ikke å komme i konflikt med eventuelle kulturminner.

Brukerinteresser

Nea fra Gresslifossen til og med Plankhølen er et attraktivt område for sportsfiske. Grunneierlaget administrerer fiskerettighetene i området. Det er etablert campingplass omtrent 150 meter fra der kraftstasjonen er planlagt mot Nea i opprinnelig alternativ 1. Denne er basert på fisketurisme. Av hensyn til Plankhølen som fiskeplass og campingplassen må støydemping i kraftverket vektlegges. Det går to turstier som krysser Hynna i tiltaksområdet; en lokal rundløype og en merka turistrute i regi av Trondhjems Turistforening, mellom Aunegrenda i Holtålen og Greslia i Tydal. Det er viktig at tiltaket tar hensyn til disse løypene. Dersom veien til kraftstasjonen blir åpen for allmenn ferdsel, vil dette lette tilkomsten til populære fiskeplasser. Av hensyn til allmenne interesser og næringsinteressene forbundet med fisket i Nea, er det viktig å opprettholde den nederste delen av Hynna som oppvekst- og gyteområde for ørreten. NVE mener at planendringssøknaden for alternativ 1 der kraftstasjonen trekkes tilbake fra Nea og vannet tilbakeføres til Hynna er et tiltak som vil bidra til å redusere støy mot Plankhølen og campingplassen. Ved tilbakeføring av vannet til Hynna nærmest mulig Hynnfossen vil forholdene for ørretstammen i Nea bli lite påvirket av tiltaket.

Samiske interesser

Det er ingen kjente samiske interesser i området, annet enn reindrift, og sametinget mener at det ikke er særlig potensial for funn av samiske kulturminner. Dersom samiske kulturminner blir funnet under utbyggingsarbeidene, må sametinget som kulturminnemyndighet varsles, jf. kulturminneloven § 8. NVE anser ikke at det er særlig potensial for at samiske interesser kan bli berørt av tiltaket.

Reindrift

Reindrifftsforvaltningen i Sør-Trøndelag og Riast/Hylling reinbeitedistrikt mener at tiltaket vil berøre reindriffts interesser og rettigheter og at søknaden er mangelfull i beskrivelsen av og vurderingen av konsekvenser tiltaket kan få for reindrifftsinteressene. De ønsker at tiltaket utredes med hensyn til virkninger for reindriften. Reinbeitedistriktet ønsker at avbøtende tiltak avtales med søker før konsesjon gis. De er spesielt opptatt av at tiltaket kan medføre økt trafikk inn i området og at dette er et varig inngrep som gjør at områdets verdi blir forringet for reindriften, og mener at tiltaket vil utløse erstatningsplikt fra utbyggers side. Det er i ettertid fremkommet en privatrettslig avtale som regulerer bruk av skogsbilveiene i området, byggetider, økonomisk kompensasjon og videre kontakt mellom utbygger og reindriften i anleggsperioden. En forutsetning for at avtalen skal gjelde er at det blir gitt konsesjon til Hynna kraftverk slik som omsøkt og at kraftverket blir bygget.

NVE mener at småkraftverk har liten innvirkning på reindriften i driftsfasen. Veibygging kan medføre noe økt ferdsel inn til området, og inntaksdammen vil beslaglegge et lite areal, men alt i alt vil inngrepene være forholdsvis små og virkningene stå i forhold til dette. Området der Hynna kraftverk er planlagt er fra før preget av landbruksveier som er åpne for allmenn ferdsel. NVE mener at noe økt ferdsel i forbindelse med vedlikehold og tilsyn av inntaksdammene ikke vil virke til særlig ulempe for reindriften. I anleggsfasen vil anleggsarbeidene forårsake støy og annen forstyrrelse av området. NVE mener at anleggsarbeidene kan legges til en tid på året da de i minst mulig grad virker forstyrende for reindriften. Ut fra reinbeitedistriktet sin uttalelse vil det være størst sjans for forstyrrelser om våren og forsommeren, men på hvilke tider av året det ikke bør utføres anleggsaktivitet må avtales mellom utbygger og reinbeitedistriktet.

Konsekvenser av kraftlinjer

Ingen av høringsinstansene har vurdert linjetilknytningen. Det er i ettertid av høringsrunden kommet i drift en ny linje som bedrer linjekapasiteten i området. NVE har ikke tatt stilling til linjetilknytningen, og mener at denne kan avklares gjennom det lokale nettselskapets områdekonsesjon, eller at det søkes om konsesjon for denne når valg av tilknytning er bestemt.

Sumvirkninger

Tydal kommune påpeker i sin uttalelse at det er bygd ut og planlagt en rekke småkraftverk i kommunen og uttrykker bekymring for den samlede belastningen dette utgjør for vassdragsnaturen i kommunen. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag bemerker at de mange utbyggingssakene i Tydal burde behandles i henhold til en regional plan for å få en samlet vurdering av de mange utbyggingssprosjektene i området. Sør-Trøndelag fylkeskommune ber NVE om å stille søknaden om Hynna kraftverk i bero slik at den kan vurderes i sammenheng med andre omsøkte og planlagte tiltak i området. I MIKRAST-prosjektet (Miljøvennlige små kraftverk i Sør-Trøndelag) er utbygging av Hynna nedenfor kote 460 antatt lite konfliktfylt.

Gjennom konsesjonsbehandlingen har NVE anledning til å legge vekt på den samlede belastningen av vannkraftutbygging i et geografisk avgrenset område. Dette kommer klart frem i forarbeidene til vannressursloven (Ot.prp. nr. 39, 1998-99, s. 105) og OEDs retningslinjer for små vannkraftverk (juni 2007). Selv om hvert enkelt utbyggingssprosjekt i mange tilfeller kan ha relativt små eller begrensede negative virkninger for miljø og andre brukerinteresser, så kan de samlede konsekvensene av flere slike prosjekter innen samme område få store og utilsiktede konsekvenser. Metoder for vurdering av sumvirkninger av flere tiltak innen et definert geografisk område er svakt utviklet. Ved vurdering av de enkeltvis prosjektene forsøker NVE likevel å se disse i sammenheng. Ved utbygging av Hynna kraftverk er det spesielt sumvirkninger i forhold til vassdragsnatur, biologisk mangfold og reindrift som bør vurderes. Det er ikke gjennomført noen utredning med hensyn til sumvirkninger for dette tiltaket, så NVE vil basere seg på innspill fra høringsrunden og kjent kunnskap om sumvirkninger.

Det foreligger flere planer om utbygging av småkraftverk i Tydal. I NVEs ressurskartlegging av små kraftverk med utbyggingspris under 5 kroner inngår 14 av totalt ca. 25 sidevassdrag til Nea mellom Stuggusjøen og Selbusjøen. Hena er vernet mot kraftutbygging. Seteråa, Nekkåa og Væla minikraftverk er vedtatt ikke konsesjonspliktige. Stuttåa minikraftverk er vurdert konsesjonspliktig. Usma kraftverk er gitt konsesjon. Hynna, Litj-Hena og Grøna kraftverk er til behandling hos NVE. Det er nylig kommet inn en søknad om Mølnåa kraftverk. Fra tidligere er Nea regulert til kraftverksformål. Dette betyr at 9 små og store sidevassdrag til Nea er planlagt utbygd i tillegg til at Nea har sterkt regulert vannføring.

Utbygging av flere små kraftverk innenfor et geografisk avgrenset område kan føre til bortfall av flere viktige landskapselementer, som for eksempel fosser og stryk, som ofte har stor betydning for landskapets karakter og særtrekk. Hvert enkelt inngrep kan isolert sett ha liten betydning, mens summen av inngrepene kan medføre at opplevelsesverdiene knyttet til landskapet blir forringet eller går tapt. NVE vurderer Hynna med Hynnfossen som mindre viktig for landskapsopplevelsen, da den er omgitt av tett vegetasjon og skjult i terrenget. Det vil likevel være viktig for landskapsopplevelsen at det går vann i elva hele året. Etablering av rørgate er et inngrep i landskapet som vil være mer synlig enn fraføringen av vann fra elva. Det vil derfor være viktig at vekstlaget legges til side under anleggsarbeidet og brukes til tildekking av rørgaten straks etter at legging av rørgate er ferdig. Det vil i stor grad benyttes eksisterende veier for gjennomføring av tiltaket.

Selv om en utbygging av flere av sidevassdragene til Nea isolert sett ser ut til å være uten store negative konsekvenser for biologisk mangfold, kan utbyggingene samlet sett få konsekvenser for arter eller naturtyper som er avhengig av samme livsmiljø for å overleve. Dette gjelder i hovedsak arter eller naturtyper som er avhengig av selve vannstrengen. Naturtypen fossesprøytsoner og bekkekløfter er oftest berørt, og kan være levested for flere rødlistede arter av spesielt moser og lav. Flere utbygginger innen et avgrenset område kan medføre en utilsiktet nedbygging av visse naturtyper og leveområder for planter og dyr slik at det biologiske mangfoldet lokalt eller regionalt blir betydelig negativt påvirket. I Hynna finnes naturtypen bekkekløft på den strekningen som er planlagt utbygget. Dette er en naturtype som er ganske vanlig i området. I Stor-Hynna finnes en mer verdifull bekkekløft lenger opp i vassdraget, og i naboelva Litjhena er det funnet en tilsvarende bekkekløft som er mindre påvirket av hogst. En del av bakgrunnen for vern av Hena er at naturtypene bekkekløft og fossesprøytsoner er dominerende i vassdraget. Her er det anlagt et naturreservat med barskog påvirket av fossesprut. Det er ikke funnet naturtypen fossesprøytsoner i Hynna, men fossefall er funnet i området og det er derfor viktig å opprettholde en minstevannføring i Hynna hele året. Det er ikke spesielle fiskeinteresser i Hynna ovenfor Hynnfossen, selv om det er noe bekkeørret. Nedstrøms denne kan fiskeinteressene bli ivaretatt ved å trekke utløpet fra kraftstasjonen så nær Hynnfossen som mulig. NVE mener at utbygging av Hynna kraftverk ikke virker ytterligere inn på fiskeinteressene i Nea.

Totaleffekten av mange små inngrep og forstyrrende aktiviteter i reinbeiteland kan være større enn hva virkningen av det enkelte inngrepet skulle tilsi. Tap, oppstyking og redusert bruk av beiteland gjennom utbygging og menneskelig aktivitet fremstår i dag som en av de største truslene mot reindriftens arealgrunnlag, og dermed også mot næringen som helhet. Av størst betydning i denne sammenheng er bygging av veier inn i fra før øde områder, noe som kanalisere ferdsel inn i området. For Hynna er det allerede bygd skogsbilveier inn i området, og disse vil i stor grad benyttes ved gjennomføring av tiltaket. Under forutsetning av at søker involverer reinbeitedistriktet allerede i planleggingsstadiet slik at deres synspunkter i forhold til praktisk gjennomføring ved eventuell bygging blir hørt og tatt hensyn til og distriktet gis anledning til å komme med innspill i forhold til tidspunkt for anleggsdrift i berørt område, mener NVE at virkningene av bygging av Hynna kraftverk vil være akseptable for reindriften.

Med de avbøtende tiltak som er skissert, anser NVE at eventuelle sumvirkninger utbyggingen av Hynna kraftverk kan få for landskap, biologisk mangfold og reindrift ikke vil føre til særlig ulempe for disse interessene.

Oppsummering

NVE legger vekt på at tiltaket etter de fremlagte planer vil gi inntil 13,4 GWh i ny årlig fornybar energiproduksjon og samtidig gi positive lokale ringvirkninger gjennom næringsaktivitet og kommunalt inntekstgrunnlag. Alternativ 1 skiller seg ut som det beste alternativet i tråd med kommunens uttalelse, også etter planendringssøknaden. I planendringssøknaden er inntaket i alternativ 1 flyttet noen meter lenger opp i Stor-Hynna for å unngå å komme i konflikt med kjente automatisk fredete kulturminner. Dette gir også en kortere overføring fra Litl-Hynna. Inntaket i Stor-Hynna vil likevel ikke komme i berøring med området der det er funnet trådrag. I alternativ 2 vil overføringen fra Håmmårvollbekken til inntaket i Stor-Hynna gå gjennom det området der det er funnet trådrag. Dersom anleggsperioden holdes utenom sesong for storfuglleik og reinkalving, vil den ikke virke forstyrrende for disse. NVE mener at det av hensyn til biologisk mangfold og naturtypen bekkekløft bør opprettholdes minstevannføring i begge elveløpene hele året, men mest i vekstsesongen. Av hensyn til at nedre del av Hynna er gyte- og oppvekstområde for ørret, som er attraktivt for sportsfiske og som det er knyttet turistnæring til, må avløpet tilbake til Hynna trekkes så langt tilbake mot

Hynnfossen som mulig. Det er av samme årsak spesielt viktig med støydempende tiltak i kraftstasjonsbygningen.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Hynna Kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Hynna kraftverk etter alternativ 1. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til energiloven

Det er ikke avklart nettilknytning av Hynna kraftverk. Områdekonsesjonær, som er Tydal Kommunale Energiverk, har ikke uttalt seg til søknaden, men det har så vidt NVE erfarer vært en dialog mellom områdekonsesjonær, søker og kraftsystemsutredningsansvarlig for området som nå er TrønderEnergi Nett AS.

Det er ikke avklart om det er kapasitet i lokalt 22 kV nett eller 132 kV nett som passerer området. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jf. konsesjonsvilkårenes post 4.

Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon. Dersom Hynna Kraft AS ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når ønsket linjetilknytning er klarlagt, eventuelt med en prioritert liste av alternativer. Søknader om anleggskonsesjon har egne krav til innhold. Disse finnes på NVE sine hjemmesider på: <http://www.nve.no/no/Konsesjoner/Nett/Kraftledninger-og-trafostasjoner/Veiledere-for-utforming-av-soknader-etter-energiloven/>

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og planendringssøknaden og lagt til grunn for NVEs vurdering av minstevannføring:

		Litl-Hynna	Stor-Hynna	Total
Middelvannføring	m ³ /s			1,85
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,061	0,071	0,130
5-persentil sommer	l/s	90	104	194
5-persentil vinter	l/s	56	66	122
Største slukeevne	m ³ /s			4
Minste slukeevne	m ³ /s			0,06

Søknaden innebærer en kraftig utnyttelse av vannføringen på to elvestrekninger. Det er planlagt å bygge med to forskjellige turbiner som har en minste slukeevne på 0,06 m³/s og største på 4 m³/s. Dette gir liten restvannføring i elva og få dager med overløp i løpet av et år. I tillegg er det søkt om å installere et lite aggregat på 100 kVA for å opprettholde vannsig i rørene og strømforsyning til stasjonen når de andre aggregatene må stå. Det er søkt om å slippe en minstevannføring på 100 l/s kun om sommeren. Naturtypen bekkekløft finnes på fraført strekning, og det er funnet 2 rødlistede arter som er fuktighetskrevende. Den ene arten, trådragg er funnet i området ovenfor planlagt inntak i alternativ 1, men det er potensial for forekomst av denne også lenger ned langs elva. Hynnfossen er lite synlig fra området rundt, men er i seg selv et landskapselement med en viss verdi når det går vann i fossen. Av hensyn til biologisk mangfold og landskap mener NVE at det bør slippes rikelig med minstevannføring i vekstsesongen. For å unngå tap av bunndyrfauna og fisk og opprettholde næringsdriv, bør det opprettholdes et visst sig av vann også vinterstid. Selv om elva stedvis bunnfryser, vil opprettholdelse av en minstevannføring vinterstid gjøre at bunndyr føres med vannet og reetablerer seg i områder der det har oppstått bunnfrysing. Av hensyn til biologisk mangfold og Hynnfossen og elva som landskapselement mener NVE at det bør slippes mer vann enn alminnelig lavvannføring om sommeren, og at det bør slippes noe minstevannføring også om vinteren.

I perioden 1. mai til 30. september skal det slippes en minstevannføring på minimum 150 l/s forbi hvert av inntakene i Stor-Hynna og Litl-Hynna. I perioden 1. oktober til 30. april skal det slippes en minstevannføring på 50 l/s forbi hvert av inntakene.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Totalt vil Hynna kraftverk med disse påleggene gi en produksjon på ca. 12 GWh i et middels vått år, en reduksjon i ny produksjon på 1,4 GWh/år.

Nedenfor inntaksdammene skal det etableres måleanordninger for registrering av minstevannføring. Dataene skal forelegges NVE på forespørsel. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen ivaretas gjennom godkjenning av detaljplanen.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Driften av kraftverket må være slik at kjøringen blir mest mulig jevn, og med myke overganger.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Trondheim og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer i prosjektet, som utforming av inntaket, støydemping og miljøtilpasning av kraftstasjonen med mer, ligger under denne post.

Rørgaten skal graves ned på hele strekningen dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn.

Kraftstasjonen skal trekkes tilbake fra Nea og utløpet fra kraftstasjonen skal trekkes så langt tilbake mot Hynnfossen som praktisk mulig for å ivareta noe av strekningen som gyte- og oppvekstområde. Eksakt plassering er en del av detaljplangodkjenningen.

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Endelig plassering og utforming av inntaksdammen må komme fram i detaljplanene. Utbygger må legge stor vekt på at rørgatetraseen blir så lite synlig som mulig etter at anlegget er ferdig.

Eventuelle terrengskader som følge av transport skal utbedres så raskt som mulig.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Ev. pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Merknadene fra fylkeskommunen og Sametinget kommer inn under dette vilkåret. NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsendelse av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Tydal kommune uttaler at byggingen av Hynna kraftverk krever dispensasjon fra gjeldende arealplan. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Kommunens uttalelse om at dam, rørledning og kraftstasjonsbygg må behandles som byggesak etter plan- og bygningsloven og at transportplan må behandles av kommunen, kan ikke etterfølges, da tiltak med konsesjon etter vannressursloven er unntatt fra byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven, men detaljplanene vil fremlegges kommunen for kommentar i den grad det fremkommer arealbruk av betydning som ikke allerede har vært gjenstand for høring.

Det er søkt etter forurensningsloven om tillatelse til å gjennomføre tiltaket. Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanddirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder DN/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.